

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Agrární dotační politika v ČR

Bc. Lucie Mozerová

© 2010 ČZU v Praze

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci Agrární dotační politika v ČR vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 8.4.2010

.....

PODĚKOVÁNÍ:

Děkuji vedoucímu diplomové práce Ing. Tomáši Maierovi, Ph.D. za odborné vedení, které mi poskytl v průběhu zpracování diplomové práce.

Agrární dotační politika v ČR

Agrarian Subsidies Policy
in the Czech Republic

SOUHRN

Tématem diplomové práce je Agrární dotační politika v ČR. Součástí diplomové práce je analýza dotačního systému v České republice. V literární rešerši je shrnut současný stav dotační politiky v ČR. Dále je zde provedena charakteristika poskytovatelů podpor do zemědělství, kterými jsou Ministerstvo zemědělství ČR, Státní zemědělský intervenční fond, který je zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů a Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond. Následně je charakterizován dotační systém v ČR. Nejprve jsou shrnuty programy, které předcházely Programu rozvoje venkova. Z Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 jsou vystiženy vybrané podpory. Dále jsou charakterizovány přímé platby, národní podpory a společná organizace trhu. V analytické části je analyzován vývoj přímých plateb, plateb na méně příznivé oblasti a agroenvironmentálních opatření. Následně je provedena analýza struktury výdajů na dotační systém v ČR. Je sledováno, jak se na financování dotačních titulů podílí Česká republika a jak Evropská unie.

SUMMARY

The subject of this diploma thesis is Subsidy Policy in Agriculture in the Czech Republic. This diploma thesis involves the analysis of the subsidy system in the Czech Republic. The literature search summarizes the present state of subsidy policy in the Czech Republic. There is also the characterization of support providers into agriculture, which are the Department of Agriculture of the Czech Republic, the State Agriculture Intervention Fund, which is an intermediary body for financial support from the European Union and national funds and the Support and Guarantee Agriculture and Forest Fund. The system of subsidies in the Czech Republic is also described. The programs which had been before the Rural Development Plan of the Czech Republic are summarized first. Selected forms of support within the Rural Development Plan of the Czech Republic for the period 2007 – 2013 are presented. Later direct payments, national supports and common organization of the market are also dealt with. In the analytical part the development of direct payments, payments for less-favored areas and agri-environmental measures are analyzed. Then the structure of expenditure on the subsidy system in the country is analyzed. The manner of participation of the Czech Republic and the European Union in the financing of the subsidy programs is monitored.

KLÍČOVÁ SLOVA

Dotace

Evropská unie

Program rozvoje venkova

Přímé platby

Zemědělství

KEY WORDS

Subsidy

European Union

Rural Development Plan

Direct payments

Agriculture

OBSAH

Použité zkratky.....	7
1. Úvod.....	9
2. Cíl práce a metodika.....	10
3. Literární rešerše.....	12
3.1 Agrární politika ČR a Společná zemědělská politika EU	12
3.2 Dotace.....	12
3.3 Poskytovatelé podpor	13
3.3.1 Ministerstvo zemědělství	13
3.3.2 Státní zemědělský intervenční fond	14
3.3.3 Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.....	14
3.4 Charakteristika dotačního systému.....	16
3.4.1 Programy, které předcházely Programu rozvoje venkova	16
3.4.1.1 SAPARD.....	16
3.4.1.2 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.....	16
3.4.1.3 Horizontální plán rozvoje venkova.....	17
3.4.2 Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013	17
3.4.2.1 OSA I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví.....	19
3.4.2.2 OSA II - Zlepšování životního prostředí	19
3.4.2.3 OSA III - Zlepšování kvality života a diverzifikace.....	20
3.4.2.4 OSA IV - Leader.....	21
3.4.2.5 OSA V - Technická pomoc.....	22
3.4.3 Vybraná opatření Programu rozvoje venkova – OSA I.....	22
3.4.3.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců.....	22
3.4.3.2 Předčasné ukončení zemědělské činnosti	23
3.4.4 Vybraná opatření Programu rozvoje venkova – OSA II.....	24
3.4.4.1 Platby za přírodní znevýhodnění – méně příznivé oblasti (LFA).....	24
3.4.4.2 Platby v rámci Natura 2000	26
3.4.4.3 Agroenvironmentální opatření	27
3.4.5 Přímé platby	30

3.4.5.1	Jednotná platba na plochu.....	30
3.4.5.2	Národní doplňkové platby	32
3.4.5.3	Oddělená platba za cukr (SSP)	33
3.4.5.4	Oddělená platba za rajčata (STP).....	33
3.4.5.5	Energetické plodiny	34
3.4.6	Národní podpory	34
3.4.7	Společná organizace trhu	35
4.	Analytická část	37
4.1	Jednotná platba na plochu	37
4.2	Národní doplňkové platby	38
4.3	Oddělená platba za cukr	39
4.4	Méně příznivé oblasti (LFA).....	40
4.5	Agroenvironmentální opatření	41
4.5.1	Porovnání vybraných titulů z podopatření HRDP a PRV.....	42
4.6	Struktura výdajů Evropské unie a České republiky na dotační systém.....	44
4.6.1	Struktura výdajů na přímé platby	49
4.6.2	Struktura výdajů na Horizontální plán rozvoje venkova.....	51
4.6.3	Struktura výdajů na Operační program a SAPARD	52
4.6.4	Struktura výdajů na společnou organizaci trhu	53
4.7	Vliv dotací do ekologického zemědělství na počet podniků.....	54
4.8	Vliv jednotné platby na plochu na hospodářský výsledek v zemědělství	55
5.	Závěr	56
6.	Použitá literatura	58
7.	Přílohy.....	61

Použité zkratky

AEO	agroenvironmentální opatření
CZV	ceny zemědělských výrobců
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EU 10	státy přistoupivší do Evropské unie 1. 5. 2004 (Česko, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Kypr, Malta)
EU 15	Evropská unie po roce 1994 (Belgie, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Velká Británie, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Finsko, Švédsko)
EU 25	Evropská unie od 1. 5. 2004
EU 27	Evropská unie od 1. 1. 2007 (vč. Rumunska a Bulharska)
€	euro = společná měna Evropské měnové unie
EZ	ekologické zemědělství
KBTPM	krávy bez tržní produkce mléka
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
LPIS	Land Parcel Identification System (Systém pro identifikaci pozemků)
MZe	Ministerstvo zemědělství
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
OP RVMZ	OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP Zemědělství)
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PRV	Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development (Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova)
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
SOT	společná organizace trhu
SSP	Separate Sugar Payment (oddělená platba za cukr)

STP	Separate Tomato Payment (oddělená platba za rajčata)
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
VDJ	velká dobytčí jednotka
ZPF	zemědělský půdní fond

1. Úvod

Zemědělství je jedním z odvětví národního hospodářství. Je oborem s největším využitím půdy, jež velmi významným způsobem ovlivňuje prosperitu venkovských hospodářství a utváří podobu venkovské krajiny. Zemědělství plní mnoho různých úloh, od výživy obyvatelstva, produkce surovin pro zpracovatelský průmysl, zásobárnu obnovitelných a neobnovitelných zdrojů surovin, až po kultivaci krajiny, ochranu přírody, jeho využití v rámci turistického ruchu a zabezpečení zaměstnanosti, tedy úlohu sociální. Zemědělství má oproti ostatním odvětvím určitá specifika, mezi která patří biologický charakter výroby, závislost na přírodních podmínkách či nemožnost reagovat na výkyvy poptávky.

V roce 2004 se stala Česká republika členem Evropské unie. Vstup do EU znamenal pro odvětví zemědělství určitý zásah do agrární politiky, která se přeměnila z národní politiky na Společnou zemědělskou politiku Evropské unie. Společná zemědělská politika stanovuje společné principy a cíle agrární politiky, je nadřazena národním politikám a zahrnuje společná pravidla a podmínky pro poskytování podpor zemědělcům všech členských zemí. Při vstupu do Evropské unie byly vymezeny ve vyjednávacích rozhovorech rozhodující podmínky pro zemědělství. Pro období 2007- 2013 je SZP EU finančně zabezpečována z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, Evropského rybářského fondu a Evropského záručního zemědělského fondu. Administraci finančních prostředků Evropské unie provádí Státní zemědělský intervenční fond.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 blíže specifikuje strategie jednotlivých OS. Na OSU I EAFRD přispívá částkou 630 mil. EUR, na OSU II EAFRD přidělí 1 554 mil. EUR, na OSU III pak 477 mil. EUR a na OSU IV přispívá částkou 140 mil. EUR.

2. Cíl práce a metodika

Hlavním cílem diplomové práce je analyzovat současný stav dotační politiky v zemědělství v České republice.

Dílčím cílem diplomové práce je:

1. Analyzovat vývoj jednotlivých dotačních titulů v čase.
2. Zhodnotit, jak se na podporách českého zemědělství podílí Česká republika a Evropská unie, z jejichž zdrojů jsou dotace v rámci Společné zemědělské politiky financovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, Evropského rybářského fondu a Evropského záručního zemědělského fondu.
3. Charakterizovat, jaké dotace mohou zemědělci čerpat a jaké podmínky k tomu musí splnit.

V literární rešerši je analyzován současný stav dotační politiky. Z Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 jsou podrobněji charakterizovány opatření OSY I Předčasné ukončení zemědělské činnosti a Zahájení činnosti mladých zemědělců a z OSY II platby v rámci méně příznivých oblastí a agroenvironmentálních opatření. Literární rešerše je zpracována na základě metody analýzy dokumentů. Informačními zdroji pro zpracování literární rešerše jsou jednak tištěné a jednak elektronické publikace.

V analytické části je provedena analýza dotačního systému v České republice. Při analýze vývoje jednotné platby na plochu, oddělené platby za cukr a při shrnutí výdajů do hlavních oblastí dotačního systému jsou využity bazické a řetězové indexy.

Bazický index: $b_t = x_t/x_0$ [%] (1)

x_t hodnota sledovaného období

x_0 hodnota základního období

Řetězový index: $r_t = x_t/x_{t-1}$ [%] (2)

x_{t-1} hodnota období t-1

Dále je sledován vývoj plateb v méně příznivých oblastech a vývoj agroenvironmentálních opáření v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova a v rámci Programu rozvoje venkova. Následně je provedena analýza výdajů do agrokompexu v letech 2003 – 2008, kde je využita metoda komparace, porovnávající výdaje na jednotlivé oblasti ze zdrojů České republiky a Evropské unie. V analytické části práce jsou dále použity metody regresní analýzy.

3. Literární rešerše

3.1 Agrární politika ČR a Společná zemědělská politika EU

Vstupem do Evropské unie se Česká republika zavázala k dodržování pravidel Společné zemědělské politiky. Podstata SZP spočívá na třech principech:

1. Princip jednotného trhu, který zajišťují jednotné předpisy, jednotná pravidla hospodářské soutěže a jednotná ochrana vnějších hranic.
2. Princip preference Společenství chrání vnitřní trh EU před následky kolísání světového trhu.
3. Princip finanční solidarity, který předpokládá společné jednotné úhrady nákladů na fungování Společné zemědělské politiky [1].

3.2 Dotace

Pod pojmem dotace rozumíme poskytnutí finančních prostředků ze státního rozpočtu, z rozpočtu krajů nebo obcí a z fondů Evropské unie. Dotace jsou dvojího druhu. Za první dotace nárokové - např. obce a města dostávají dotace na činnosti, které vykonávají za státní sektor. Za druhé nenárokové - o tyto dotace se musí žádat předem. Zde nerozhoduje pouze splnění předem stanovených podmínek, ale i kvalita záměru nebo projektu (např. dotace ze strukturálních fondů EU či Státního fondu životního prostředí apod.) [4].

Dále lze dotace rozdělit na neúčelové a účelové. Neúčelovými dotacemi jsou dotace, s kterými může příjemce volně disponovat. Účelové musí být využity k účelu, na který byly získány.

3.3 Poskytovatelé podpor

3.3.1 Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo zemědělství ve spolupráci se Státním zemědělským intervenčním fondem poskytuje pomoc zemědělským subjektům a spravuje programy zabývající se podporou venkovského prostoru. Ministerstvo zemědělství, jako nejvyšší orgán pro všechny poskytované podpory podnikatelům v zemědělství a pro řadu dalších programů na podporu rozvoje venkova, vykonává vzhledem ke složitosti celého systému svojí činnost prostřednictvím speciálně zřízené organizace a to Státního zemědělského intervenčního fondu. Méně rozsáhlé programy financované ze státního rozpočtu si ministerstvo řídí samo. Pro významnější programy podpor jsou pro styk s žadateli zřízena specializovaná pracoviště, ministerstvo zde zastává roli řídicí, kontrolní a z části platební. Významnými programy jsou ty, které využívají finanční prostředky z fondů Evropské unie. Těmi jsou nárokové přímé platby (SAPS, LFA, oblast Natura 2000 a energetické plodiny), nenárokové dotace (financují rozvojové projekty různých subjektů, jsou rozdělovány na základě dokumentu Program rozvoje venkova a financovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova) a společná organizace trhu. Všechny uvedené typy podpor administruje SZIF. Kontrolu provádí Zemědělské agentury a pozemkové úřady [4].

Finanční prostředky pro nárokové platby pocházejí z Evropského záručního fondu, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a českého státního rozpočtu. Nejdůležitější platbami jsou jednotná platba na plochu, která je dorovnáována národní doplňkovou platbou Top-Up. Dále podpora méně příznivých oblastí, oblastí s ekologickými omezeními, oddělená platba za cukr a oddělená platba za rajčata. Co se týče nenárokových plateb, je v rámci ČR podpora uskutečňována prostřednictvím Programu rozvoje venkova 2007-2013. Program se skládá ze čtyř OS, v jejichž rámci lze podporovat malé a střední podnikatele [4].

3.3.2 Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský a intervenční fond je akreditovaná platební agentura zprostředkující finanční podpory z Evropské unie a z národních zdrojů. V současné době se SZIF stal nejvýznamnější institucí odpovědnou za podporu podnikatelů v zemědělství a upevňuje i svou pozici v oblasti podpory rozvoje venkova. Základem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby. SZIF však administruje i širokou škálu nenárokových programů určených jak na podporu investic do podnikání v zemědělství, tak na neprodukční formy rozvoje venkova [4].

Mezi činnosti zajišťované SZIF patří např.:

- rozhodování o poskytnutí dotace a kontrola plnění podmínek jejího poskytnutí,
- provádění intervenčních nákupů zemědělských výrobků a potravin a zajišťování jejich skladování,
- poskytování subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin [29].

Vedle dotačních a intervenčních programů SZIF provádí i řadu informačních a propagačních opatření ve prospěch zemědělských produktů (např. řídí udělování známky KLASA, propaguje české potraviny na veletrzích apod.).

3.3.3 Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

PGRLF je jedním z pilířů dotační politiky ministerstva zemědělství. Hlavní předmět činnosti spočívá v subvencování části úroků z úvěrů a poskytování záruk na úvěry podnikatelským subjektům v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu, který se zabývá zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Dále pak ve finanční podpoře pojištění [4].

PGRLF poskytuje tyto podpory rámci těchto programů:

- Podpora nákupu půdy
- Zemědělec
- Podpora pojištění
- Podpora pojištění lesních školek
- Provoz
- Provoz – Zpracovatel
- Podpora krátkodobého financování
- Podpora obcím [21].

Cílem programu Podpora nákupu půdy je podporovat nákup nestátní zemědělské půdy, včetně trvalých travních porostů, za účelem hospodaření na této půdě. Cílem programu Zemědělec je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, prostřednictvím tohoto programu je podporován zejména nákup technologií a techniky pro zemědělskou výrobu, přičemž podporováno není zejména:

- Nákup obchodních a družstevních podílů a nákup akcií
- Běžné úpravy technologických zařízení budov a staveb, včetně střech
- Nákup produkčních práv
- Výsadba jednoletých rostlin
- Nákup automobilů [22, 23].

Základní sazba podpory na investiční program Zemědělec činí 4 % a zvýhodnění pro mladého zemědělce je ve výši + 1,0 %. Podpora je poskytována pouze ve formě dotace části úroků z úvěru. Sazby podpor na programy Provoz, Provoz - Zpracovatel, Podpora krátkodobého financování a Podpora nákupu půdy není možné předem vyčíslit, poněvadž je vypočítávána při pololetním vyúčtování skutečně zaplacených úroků v bance [20].

3.4 Charakteristika dotačního systému

3.4.1 Programy, které předcházely Programu rozvoje venkova

3.4.1.1 SAPARD

SAPARD je speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova a je prvním dotačním programem Evropské unie. Česká republika mohla SAPARD využívat v časovém rozmezí let 2000 – 2006. SAPARD byl určen pro deset kandidátských zemí a měl pomáhat těmto zemím při řešení úkolů vztahujících se ke Společné zemědělské politice [24]. Mezi přínosy dotačních podpor, které Česká republika získala v rámci programu SAPARD patří např. rekonstrukce a modernizace provozů živočišné výroby, modernizace skladovacích technologií, plnění hygienických a veterinárních standardů, obnova vlastnických vztahů a protierozní ochrana v rámci pozemkových úprav, rozvoj agroturistiky na venkově, či pomoc při zachování kulturního dědictví na českém venkově [26].

3.4.1.2 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Tento základní programový dokument schválený Evropskou komisí umožnil čerpání prostředků z fondů Evropské unie určených na podporu zemědělství pro období 2004-2006 [24]. Účel zpracování OP Zemědělství spočívá v podpoře zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělských produktů, v podpoře lesního a vodního hospodářství a zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova. Mezi cíle těchto podpor patří usilování o posílení konkurenceschopnosti českého zemědělství, zajištění zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů, zachování kulturní krajiny a ochrana a zlepšování životního prostředí [9].

3.4.1.3 Horizontální plán rozvoje venkova

Horizontální plán rozvoje venkova vypracovaný na období 2004 – 2006 je základním programovým dokumentem schváleným Evropskou komisí v roce 2004 pro poskytování podpor do českého zemědělství a venkovského prostoru z prostředků Evropské unie, konkrétně z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu. Cílem HRDP bylo podpořit proces nahrazování starších zemědělců jejich mladšími nástupci prostřednictvím opatření předčasné ukončení zemědělské činnosti, přispět k udržitelnému využívání zemědělské půdy a ke stabilizaci venkovské populace prostřednictvím opatření méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálním omezením. Dále pak podporovat ekologickou stabilitu krajiny a zachování a zvýšení biologické různorodosti na zemědělsky využívané půdě pomocí agroenvironmentálních opatření [8].

3.4.2 Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013

Rozvoj venkovských oblastí je jednou z priorit Evropské unie, tato priorita se realizuje na základě nařízení Rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) [2].

Program rozvoje venkova byl schválen v Bruselu Výborem pro rozvoj venkova dne 23.5.2007. Program rozvoje venkova vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova, blíže specifikuje strategie v jednotlivých osách stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova do prováděcí úrovně a zajišťuje tak jeho efektivní realizaci [13,24]. PRV je určen pro celé území České republiky kromě hlavního města Prahy, jen agroenvironmentální opatření se mohou provádět na celém území ČR [5].

Schéma č. 1: Priority Programu rozvoje venkova

OSA I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
Priorita 1.1 Modernizace, inovace a kvalita
Priorita 1.2 Přenos znalostí

OSA II - Zlepšování životního prostředí a krajiny
Priorita 2.1 Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajin
Priorita 2.2 Ochrana vody a půdy
Priorita 2.3 Zmírňování klimatických změn

OSA III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
Priorita 3.1 Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání obnovitelných zdrojů energie
Priorita 3.2 Podmínky růstu a kvalita života na venkově
Priorita 3.3 Vzdělávání

OSA IV - LEADER

OSA V - Technická pomoc

Zdroj: *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013* [online]. [cit. 2009-12-15].
Dostupné z: <http://www.mze.cz/UserFiles/File/EAFRD/PRV%20zmny%20listopad2008.pdf>

3.4.2.1 OSA I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

V rámci této OSY jsou poskytovány investiční dotace nejen na zlepšení podnikání v zemědělské výrobě, ale i v potravinářství, které na zemědělskou výrobu bezprostředně navazuje. Prioritní oblastí jsou investice do modernizace zemědělských podniků, pozemkových úprav a přidávání hodnoty zemědělským produktům. Dále pak investice do zemědělských staveb, do technologií pro rostlinnou a živočišnou výrobu, do lesnických strojů, lesní infrastruktury a technického vybavení [4,24].

Opatření priority 1.1 Modernizace, inovace a kvalita

- Modernizace zemědělských podniků
- Investice do lesů
- Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- Pozemkové úpravy
- Seskupení producentů.

Opatření priority 1.2 Přenos znalostí

- Další odborné vzdělávání a informační činnost
- Zahájení činnosti mladých zemědělců
- Předčasné ukončení zemědělské činnosti
- Využívání poradenských služeb [24].

3.4.2.2 OSA II - Zlepšování životního prostředí

V OSE II převažují opatření se silným environmentálním aspektem. Ukazují zesilující zájem Evropské unie o šetrné využívání přírodních zdrojů a o ochranu životního prostředí a krajiny. OSA II reaguje na relativní přebytek produkčních kapacit v zemědělství EU [5].

Opatření priority 2.1 Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajín

- Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech
- Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES
- Agroenvironmentální opatření - Postupy šetrné k životnímu prostředí (vč. ekologického zemědělství a integrované produkce)
- Agroenvironmentální opatření - Ošetřování travních porostů
- Platby v rámci Natury 2000 v lesích
- Lesnicko-environmentální platby.

Opatření priority 2.2 Ochrana vody a půdy

- Agroenvironmentální opatření - Péče o krajinu
- Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě
- Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD).

Opatření priority 2.3 Zmírňování klimatických změn

- Zalesňování zemědělské půdy
- Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů [24].

3.4.2.3 OSA III - Zlepšování kvality života a diverzifikace

Tato OSA umožňuje čerpat podporu pro zemědělské podnikatele na rozšíření jejich činnosti na nezemědělské podnikání. Dále je zde možnost čerpání podpor na zakládání nových a na rozvoj stávajících malých podniků nezemědělské povahy,

a také možnost podpory podnikatelů začínajících v oblasti cestovního ruchu s podmínkou, že podnikatel bude podnikat ve venkovské obci do 2000 obyvatel [4].

Opatření priority 3.1 Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání obnovitelných zdrojů energie

- Diverzifikace činností nezemědělské povahy
- Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
- Podpora cestovního ruchu
- Podmínky růstu a kvalita života na venkově.

Opatření priority 3.2 Podmínky růstu a kvalita života na venkově

- Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
- Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova.

Opatření priority 3.3 Vzdělávání

- Vzdělávání a informace [7].

3.4.2.4 OSA IV - Leader

O podporu v rámci OSY IV mohou žádat všechny cílové skupiny uvedené v OSÁCH výše uvedených, které se však musí řídit pravidly tzv. místních akčních skupin. Obce, podnikatelé a neziskové organizace se spojí a společně vytvoří rozvojovou strategii, která odpovídá místním podmínkám. V případě, že je tato strategie schválena Ministerstvem zemědělství (prostřednictvím SZIF), pak zakladatelé místní akční skupiny rozdělí peníze na projekty místních podnikatelů, občanů a obcí. V případě, že je z tohoto programu poskytována podpora podnikatelům, ve většině případů se musí jednat o zemědělce, fyzické či právnické osoby nebo o osoby zapsané do evidence samostatně hospodařících rolníků, jejichž příjmy pocházejí ze zemědělské výroby provozované jako soustavná a samostatná činnost vlastním jménem, na vlastní

odpovědnost a za účelem dosažení zisku. Formou podpory je přímá nenávratná dotace, poskytnuta v určité výši a za podmínek určených jednotlivými programy [4].

Opatření priority 4.1 Zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova

- Místní akční skupina
- Realizace místní rozvojové strategie
- Realizace projektů spolupráce [24].

3.4.2.5 OSA V - Technická pomoc

Technická pomoc je potřebná pro podporu monitoringu, řízení, hodnocení a realizace Programu rozvoje venkova.

Opatření

- Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu
- Zřízení a provoz Celostátní sítě pro venkov [24].

3.4.3 Vybraná opatření Programu rozvoje venkova – OSA I

3.4.3.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Opatření je zaměřeno na podporu rozvoje dynamického podnikání u zemědělců v nižší věkové kategorii, a tím bude příznivě ovlivňovat věkovou strukturu zemědělců. Doba pro zachování účelu podpory činí 5 let. Podpora se poskytuje na základě podnikatelského záměru, jehož posouzení provádí SZIF. Podmínkou poskytnutí podpory je mimo jiné to, že projekt musí být v souladu s příslušnou právní úpravou, a že žadatel předloží podnikatelský záměr na rozvoj své zemědělské činnosti [24].

V podnikatelském záměru musí být uveden:

- a) Popis plánovaného rozvoje činnosti-zaměření činnosti, současná ekonomicko-finanční situace žadatele, místo podnikání
- b) Rozpočet podnikatelského záměru
- c) Plán investic
- d) Časový harmonogram
- e) Personální zajištění
- f) Informace, zda podnikatelský záměr navazuje na podporu z opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti.

Příjemcem podpory je zemědělský podnikatel, který nedosáhl věku 40 let a zahajuje zemědělskou činnost poprvé. Podpora může být získána na rekonstrukci a výstavbu nových zemědělských staveb, dále pak na investice do techniky, technologií, a také na nákup půdy. Podpora bude mít formu dvou splátek, první po schválení žádosti a druhá po posouzení realizace podnikatelského záměru. Příspěvek se skládá ze 75 % zdrojů EU a 25 % zdrojů ČR. Podpora bude poskytnuta do max. výše 40 000 € za období 2007 – 2013 [24].

3.4.3.2 Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Opatření má motivovat zemědělce po dosažení věku 55 let ukončit aktivní zemědělskou činnost a vytvořit tak prostor pro nástup mladších zemědělců.

Podmínky poskytnutí podpory:

Postupitelem (žadatelem) je fyzická osoba, která předává zemědělský podnik. Postupitel dále musí být zemědělským podnikatelem a ukončit veškerou podnikatelskou činnost v zemědělství, ke dni podání žádosti dosahuje věku alespoň 55 let a po dobu alespoň 10 kalendářních let před podáním žádosti provozoval jako podnikatel zemědělskou výrobu [24].

Nabyvatelem může být jak právnická, tak i fyzická osoba, která přebírá zemědělský podnik a která je:

- a) příjemcem dotace z opatření Zahájení činnosti mladých zemědělců;
- b) zemědělským podnikatelem, který převezme zemědělské hospodářství od převodce za účelem jeho zvětšení.

Nabyvatel se musí zavázat, že nejméně po dobu 5 let bude podnikat v zemědělství. Postupitel bude pobírat roční podporu, která je vypočtena na základě paušální sazby **75 000 Kč** a částky vypočtené na základě počtu převedených hektarů zemědělské půdy násobených sazbou **4 700 Kč**, přičemž horní hranice počtu hektarů zahrnutých do výpočtu je 30. Příspěvek se skládá ze 75 % zdrojů EU a 25 % zdrojů ČR [24].

3.4.4 Vybraná opatření Programu rozvoje venkova – OSA II

3.4.4.1 Platby za přírodní znevýhodnění – méně příznivé oblasti (LFA)

Opatření je zaměřeno na podporu zemědělců hospodařících v oblastech s méně příznivými podmínkami. Jedním z cílů vyrovnávacích příplatků je kompenzovat ztráty na hospodářských výsledcích podniků způsobených těmito nepříznivými půdně-klimatickými podmínkami. Méně příznivé oblasti (LFA) zaujímají 50 % zemědělského půdního fondu v České republice. V rámci LFA jsou vymezeny tři typy oblastí [24].

Kritéria pro vymezení těchto oblastí:

Horské oblasti (označení H):

- 1) **typ H^A** - průměrná nadmořská výška území obce nebo katastrálního území (k. ú.) větší nebo rovna 600 m n. m. nebo průměrná nadmořská výška území nebo obce nebo katastrálního území (k. ú.) větší nebo rovna 500 a menší

než 600 m n. m. a zároveň svažitosť nad 15 % na ploše väčšej než 50 % celkovej výmery pôdy v obci alebo k. ú.

- 2) **typ H^B** – obce, príp. k. ú. v horskej oblasti nespĺňajúce kritéria uvedené pre typ H^A [6,24].

Ostatní méně příznivé oblasti (značení O):

Ostatní méně příznivé oblasti jsou ucelená území, která zároveň splňují všechna tato kritéria:

– v rámci NUTS IV

- průměrná výnosnost zemědělské půdy nižší než 34 bodů (80 % průměru ČR)

– v rámci NUTS III

- hustota obyvatel nižší než 75 obyvatel na km²
- podíl pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybolovu na ekonomicky aktivním obyvatelstvu větší než 8 %

typ O^A - obce, příp. k. ú. s výnosností půdy nižší než 34 bodů

typ O^B - obce, příp. k. ú. s výnosností půdy vyšší nebo rovnou 34 bodů [6,24].

Oblasti se specifickými omezeními (označení S):

Typ S – území obcí nebo k. ú. v podhorských oblastech na severozápadě a východě ČR, s průměrnou výnosností nižší než 34 bodů nebo k.ú. s výnosností půdy vyšší nebo rovnou 34 bodů a nižší než 38 bodů a zároveň sklonitostí nad 7° na ploše větší než 50 % výmery zemědělské půdy obcí a k. ú.

Typ S^X – obce, které vlivem vstupních dat již nespĺňujú kritéria pro vymezení LFA

Dotace je poskytována formou sazby v Kč na hektar oprávněné plochy- půdňího bloku evidováno v LPIS s kulturou travňí porost v LFA [6,24].

Tabulka č. 1: Zastoupení LFA od roku 2007

Typ LFA	ZPF v tis. ha	% z výměry ZPF
H^A	608,5	14,3
H^B	48,9	1,1
Horská oblast celkem	657,4	15,4
O^A	952,9	22,4
O^B	272,2	6,4
„Ostatní LFA celkem“	1 225,1	28,8
S	264,3	6,2
S^X	18,1	0,4
Specifická omezení celkem	282,4	6,6
LFA celkem	2 164,9	50,8
Nezařazeno	2 094,6	49,2
Celkem ZPF ČR	4 259,5	100,0

Zdroj: ŠTOLBOVÁ, M. a kol. *Problematika méně příznivých oblastí*.

Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 2007, ISBN: 978-80-86671-47-5

3.4.4.2 Platby v rámci Natura 2000

Natura 2000 představuje soustavu chráněných území evropského významu, které jsou důležité pro zachování biologické rozmanitosti evropské přírody. Povinnost vytvořit tuto soustavu vychází ze směrnic Evropského hospodářského společenství o ochraně volně žijících ptáků, přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin [8].

Cílem tohoto opatření je přispět zemědělcům při řešení specifického znevýhodnění, které vyplývá z plnění evropských směrnic pro soustavu Natura 2000. Dalším cílem tohoto opatření je trvale udržitelné využití zemědělské půdy a ochrana biodiverzity, do které je možno zařadit např. opatření k uchování a zvyšování počtu živočišných a rostlinných druhů [3,24].

Podpory jsou poskytovány na celém území ČR v oblastech Natura 2000 současně na území, která se nacházejí v 1. zóně národních parků a chráněných krajinných oblastí. Sazba platby v oblastech Natura 2000 činí 112 EUR/ha oprávněné plochy [24].

3.4.4.3 Agroenvironmentální opatření

Úkolem opatření je podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí a krajiny. Dále přispívá k zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, biologické rozmanitosti a přírodních zdrojů [12,24].

Přehled podopatření:

Podopatření A: postupy šetrné k životnímu prostředí

Titul A1: Ekologické zemědělství

Titul A2: Integrovaná produkce.

Podopatření B: Ošetřování travních porostů

Titul B1: Louky

Titul B2: Mezofilní a vlhkomilné louky

Titul B3: Horské a suchomilné louky

Titul B4: Trvale podmáčené a rašelinné louky

Titul B5: Ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáka polního

Titul B6: Ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního

Titul B7: Pastviny

Titul B8: Druhově bohaté pastviny

Titul B9: Suché stepní trávníky a vřesoviště.

Podopatření C: Péče o krajinu

Titul C1: Zatravňování orné půdy

Titul C2: Pěstování meziplodin

Titul C3: Biopásy [24].

Cílem agroenvironmentálních opatření je zamezit zrychlenému odtoku vody z krajiny, snížit erozi půdy, podpořit ekologickou stabilitu krajiny, zachovat a zvýšit přírodní rozmanitost na zemědělsky využívané půdě. Finanční podpora po dobu smluvního závazku 5 let uhradí náklady spojené s prováděním opatření a nahradí snížení výnosů. Zemědělcům jsou hrazeny služby společnosti, které poskytují tím, že hospodaří šetrným způsobem a tím chrání přírodu a krajinu, vodu a půdu nad rámec běžné zemědělské praxe a požadavky právních předpisů [12].

Některé podmínky pro vyplácení:

- žadatel musí min. 7 let uchovávat evidenci o použití hnojiv,
- žadatel dodržuje kodex na ochranu vod před znečištěním dusičnany,
- žadatel dodržuje min. požadavky týkající se přípravků na ochranu rostlin,
- žadatel dodržuje podmínky správného zemědělského a environmentálního stavu,
- žadatel o vstup do AEO musí obhospodařovat půdu o minimální výměře, která činí od 0,5 do 5 ha dle jednotlivých titulů [12].

Podopatření: titul Ekologické zemědělství

Ekologický zemědělec musí plnit podmínky zákona č.553/2005 Sb., o ekologickém zemědělství a Nařízení Rady (ES) č.1991/2006, a to na celé výměře pozemků zařazených do systému ekologického zemědělství [12].

K těmto podmínkám patří mimo jiné:

- a) podat žádost o registraci pro ekologické zemědělství u Ministerstva zemědělství ČR,
- b) přijmout taková opatření, aby bylo co nejvíce omezeno riziko negativních vlivů na pozemky,
- c) nepoužívat geneticky modifikované organismy,
- d) používat pouze taková krmiva, hnojiva, přípravky, které jsou uvedeny ve vyhlášce č.16/2006 Sb.,
- e) zvířatům vytvořit podmínky ochrany zdraví, prevence onemocnění a jejich pohody,
- f) chovat maximálně 1,5 VDJ hospodářských zvířat na ha zemědělské půdy,
- g) nepoužívat vazné ustájení skotu,
- h) vést předepsanou evidenci [12].

Tabulka č. 2: Koeficient přepočtu na velké dobytčí jednotky

Kategorie	Koeficient přepočtu na velké dobytčí jednotky (VDJ)
Skot nad 24 měsíců	1,0
Skot nad 6 měsíců do 24 měsíců včetně	0,6
Skot nad 1 měsíc do 6 měsíců včetně	0,2
Ovce a kozy nad 12 měsíců	0,15

Zdroj: *Příručka pro žadatele 2009* [online]. [cit. 2010-03-18]. Dostupné z:

http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsaps%2F03%2F1207727195562.pdf

3.4.5 Přímé platby

3.4.5.1 Jednotná platba na plochu

Základ v celém spektru podpor poskytovaných z fondů Evropské unie tvoří přímé platby. I když se struktura přímých plateb může v jednotlivých členských státech lišit, většina nových členských států, které přistoupily v roce 2004 (včetně České republiky), si zvolila využití přímých plateb v podobě jednotné platby na plochu (Single Area Payment Scheme – SAPS). V České republice jsou poskytovány od roku 2004 finanční prostředky ze zdrojů EU na hektar způsobilé a oprávněné zemědělské půdy v rámci systému jednotné platby na plochu. Jedná se o platbu, která je odpojena od produkce. Za předpokladu, že dojde ke splnění všech podmínek, není vyžadováno pěstování konkrétní plodiny nebo není vyžadována produkce vůbec [13, 27].

Celková část finančních prostředků určená pro výplatu přímých plateb v nových členských státech činila v roce 2004 SAPS 25 % úrovně plateb v původních členských státech. Z celkového úhrnu finančních prostředků Evropské unie, počtu hektarů a podle směnného kurzu byla vypočtena v režimu SAPS sazba 1 830,40 Kč na hektar zemědělské půdy. V roce 2005, kdy se celkový úhrn finančních prostředků pro nové členské státy navýšil z 25 % na 30 % úrovně plateb EU – 15, byla stanovena platba na hektar v režimu SAPS na 2 110,70 Kč. V roce 2006 čerpaly nové členské státy 35 % úrovně přímých plateb. Platba na hektar zemědělské půdy v režimu SAPS činila v tomto roce 2 517,80 Kč. V roce 2007 Česká republika čerpala 40 % úrovně přímých plateb ve starých členských státech. Platba na hektar zemědělské půdy činila 2 791,50 Kč. V roce 2008 ČR čerpala 50 % úrovně přímých plateb a platba na hektar zemědělské půdy dosahovala 3 072,70 Kč. V roce 2009 činila úroveň přímých plateb již 60 % a platba na hektar zemědělské půdy byla ve výši 3 710 Kč. V roce 2010 činí úroveň přímých plateb již 70 %, v roce 2011 bude činit tato úroveň 80 %, v roce 2012 dosáhne 90 % a v roce 2013 dosáhnou SAPS 100 % úrovně plateb EU 15 [13].

Hlavním cílem jednotné platby na plochu je zajištění přiměřeného příjmu zemědělcům. Žadatelem je fyzická nebo právnická osoba, která obhospodařuje

zemědělskou půdu, vedenou v Evidenci využití zemědělské půdy podle uživatelských vztahů (LPIS) podle § 3a 3b zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství [25].

Žádat o poskytnutí podpory v rámci SAPS je možné na následující zemědělské kultury:

- orná půda,
- travní porost,
- vinice,
- chmelnice,
- ovocný sad,
- školka,
- zelinářská zahrada,
- a jiná kultura [25].

Podmínkou pro poskytnutí podpory je dodržení minimální výměry 1 ha zemědělské půdy. Zemědělská půda musí být na žadatele vedena v LPIS nejméně od data podání žádosti do 31.8. kalendářního roku, ve kterém žádá o podporu. Dále musí být zemědělsky obhospodařována v souladu s podmínkami dobrého zemědělského a environmentálního stavu, mezi které patří:

- nerušení krajinných prvků (mezí, teras, větrolamů, travnatých údolnic),
- vyloučení pěstování kukuřice, brambor, řepy, bobu setého, sóji, slunečnice na půdních blocích/dílech s průměrnou svažitostí převyšující 12 °,
- zapravování statkových hnojiv v tekuté formě do půdy nejdéle do 24 hodin po jejich aplikaci,
- vyloučení změny kultury travní porost na kulturu orná půda,
- nepálení bylinných zbytků na půdních blocích/dílech.

Žadatel musí v žádosti vykázat veškerou zemědělskou půdu, kterou má k dispozici, bez ohledu na to, zda na ní žádá podporu či nikoliv [25].

3.4.5.2 Národní doplňkové platby

Vzhledem k tomu, že nové členské státy po vstupu do Evropské unie neobdržely přímé platby v plné výši a dochází k jejich postupnému navyšování až do úrovně přímých plateb ve starých členských státech Evropské unie, je možné přímé platby dorovnávat z vlastních zdrojů národními doplňkovými platbami Top-Up o 30 % unijní sazby platné ke dni 30.4.2004 [16].

V roce 2004 činily přímé platby SAPS 25 % úrovně EU, doplňkovými platbami Top-Up byly dorovnány na 55 % úrovně EU. V roce 2005 již tyto platby navýšené o Top-Up činily 60 % úrovně EU. V roce 2006 byly platby včetně Top-Up 65 %. V roce 2007 činila jednotná platba na plochu včetně národních doplňkových plateb 70 %, v roce 2008 dosáhla SAPS včetně Top-Up 80 %, v roce 2009 činila 90 % a v roce 2010 dosáhnou SAPS včetně Top-Up 100 % úrovně EU [13].

V letech 2005 – 2006 byly platby Top-Up vypláceny zcela v návaznosti na produkci na ty sektory, které byly vlivem zjednodušení plateb v systému SAPS ohroženy, tj. na len, chmel, škrob, na pěstování plodin na orné půdě a na přežvýkavce. V roce 2007 byla Česká republika nucena přijmout dokument Evropské komise s názvem Dodatek k vodítkům pro národní doplňkové platby v nových členských státech. Z tohoto dokumentu pro Českou republiku vyplývá, že bylo nutné zajistit plně nebo částečné oddělení platby od produkce u těch plateb Top-Up, které byly vypláceny v režimu jednotné platby, přičemž v ostatních členských zemích, je vyplácen také plně nebo částečně bez vazby na zemědělskou produkci. Pravidla pro realizaci plateb Top-Up v roce 2007 upravovalo nařízení vlády č. 7/2007 Sb. [13].

V roce 2008 byly stanoveny některé podmínky poskytnutí národních doplňkových plateb k přímým platbám nařízením vlády č.112/2008 Sb. Top-Up jsou poskytovány Státním zemědělským intervenčním fondem formou finančních podpor.

Jedná se o platby:

- a) na pěstování lnu na vlákno na zemědělské půdě, která je vedena v LPIS jako orná půda,
- b) na pěstování chmele na zemědělské půdě vedené v LPIS jako chmelnice,
- c) na chmel dle stavu v LPIS k 31.3.2007,
- d) na přežvýkavce dle stavu v ústřední evidenci k 31.3.2007,
- e) na chov ovcí, popřípadě koz,
- f) na chov krav bez tržní produkce mléka,
- g) na zemědělskou půdu vedenou v LPIS,
- h) na brambory pro výrobu bramborového škrobu.

Minimální výměra pro poskytnutí platby činí 1 ha. Nejnižší počet velkých dobytčích jednotek (VDJ) je 2 [25].

3.4.5.3 Oddělená platba za cukr (SSP)

V roce 2006 byla v celé EU zavedena nová organizace trhů v odvětví cukru. V rámci reformních opatření došlo výraznému snižování minimální ceny cukrové řepy. Za účelem nahrazení ztráty příjmů pěstitelů cukrové řepy v důsledku snížení garantované ceny, se v orgánech EU rozhodlo o zavedení kompenzačních opatření, mezi která patří zejména oddělená platba za cukr. Jedná se typ přímé platby poskytované pěstitelům cukrové řepy v nových členských zemích z prostředků EU [18].

3.4.5.4 Oddělená platba za rajčata (STP)

Od roku 2008 se podpory pěstitelům ovoce a zeleniny začlenily do režimu jednotné platby. V rámci České republiky bude oddělená platba za rajčata poskytnuta pouze pěstitelům rajčat určených ke zpracování [19].

Výše podpory je vypočtena na základě vztahu: sazba na 1 t rajčat (v Kč) x individuální dodávkové množství rajčat. Sazba platby v roce 2008 činila 870,35 Kč/t a v roce 2009 dosáhla částky 873,24 Kč/t [25].

3.4.5.5 Energetické plodiny

Jedinou přímou platbou na pěstování energetické biomasy byla do roku 2009 celoevropská podpora, tzv. uhlíkový kredit. Podpora ve výši 45 €/ha byla poskytována pro plochy oseté energetickými plodinami do maximální garantované plochy 2 mil. ha v rámci celé EU. Energetickými plodinami jsou plodiny, které jsou primárně určené k výrobě energetických produktů. Energetickými produkty se rozumí např.: bioetanol, bionafta, bioplyn, biometanol, biodimetyléter, bio-ETBE (etyl-tercio-butyléter), bio-MTBE (metyl-tercio-butyl-éter), syntetická biopaliva, biovodík, čistý rostlinný olej a dále elektrická a tepelná energie vyrobená z biomasy. Od roku 2010 je tato podpora ukončena a nelze již o platbu žádat [15,25].

3.4.6 Národní podpory

Prostřednictvím množství cílených programů přispívá Česká republika výlučně z národních zdrojů na celou řadu aktivit. Dotačními programy stát napomáhá k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru [17].

Dotační programy v zemědělství a potravinářství v roce 2010:

- Podpora včelařství
- Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách
- Podpora restrukturalizace ovocných sadů

- Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat
- Podpora ozdravování polních a speciálních plodin
- Nákazový fond
- Speciální poradenství
- Školní závody
- Podpora poradenství v zemědělství
- Podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí
- Podpora evropské integrace nevládních organizací
- Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe
- Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu
- Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků [17].

3.4.7 Společná organizace trhu

Společná organizace trhu se člení na dva hlavní okruhy, a to rostlinnou a živočišnou výrobu. Cílem společné organizace trhu je regulace nabídky výrobků tak, aby nedocházelo k jejím výkyvům [14].

Okruhy podpor SOT v rámci rostlinné výroby:

- obiloviny, škrob, cukr, ovoce a zelenina, banány, výrobky ze zpracovaného ovoce a zeleniny, oleje a tuky, víno/vinice, rýže, len a konopí, sušené krmivo, řepka olejná, chmel.

Okruhy podpor SOT v rámci živočišné výroby:

- vejce a drůbeží maso, skopové a kozí maso, hovězí a telecí maso, vepřové maso a akvakultura, včelařství, mléko, správa prémiových práv na krávy bez tržní produkce mléka a bahnice [14].

4. Analytická část

4.1 Jednotná platba na plochu

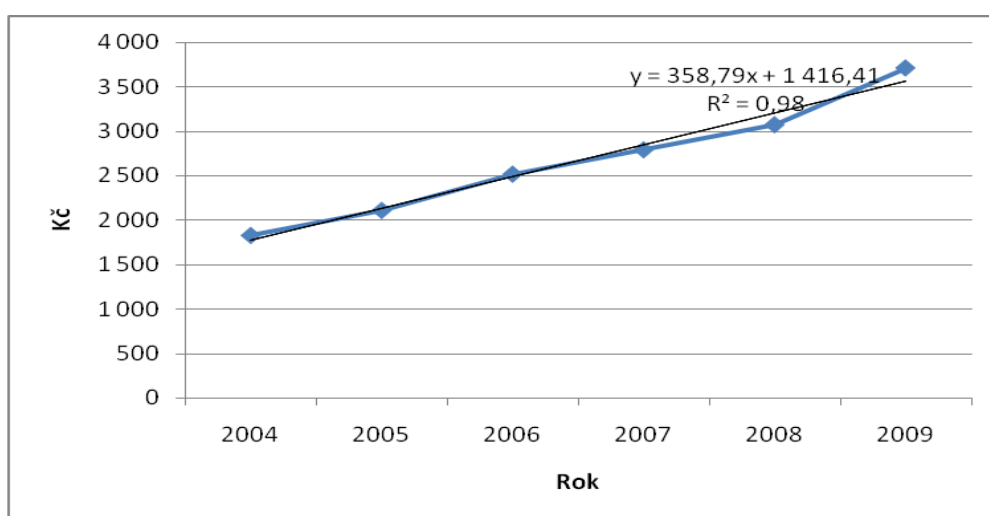
Tabulka č. 3: Sazby jednotné platby na plochu v období 2004 - 2009

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
SAPS (Kč/ha)	1 830,40	2 110,70	2 517,80	2 791,50	3 072,70	3 710,00
Bazický index (%)	100,00	115,31	137,55	152,51	167,87	202,69
Řetězový index (%)	100,00	115,31	119,29	110,87	110,07	120,74

Zdroj: SZIF, vlastní propočty

V tabulce č. 3 lze pozorovat vývoj sazeb přímých plateb na plochu SAPS. Nárůst mezi roky 2004 a 2005 činil 280,30 Kč. Procentní nárůst mezi těmito roky dosáhl 15,3 %. Mezi roky 2005 a 2006 byl tento nárůst 19,3 %, což je nárůst o 407,10 Kč. V roce 2007 vzrostly platby SAPS o 10,9 %, tj. o 273,70 Kč. Mezi roky 2007 a 2008 tyto platby vzrostly o 10,1 %, což je o 281,20 Kč a v roce 2009 činil meziroční procentní nárůst přímých plateb 20,7 %, tj. o 637,30 Kč. Dále můžeme sledovat, že nárůst mezi základním obdobím, rokem 2004 a rokem 2009 činil 102,7 %.

Graf č. 1: Vývoj sazeb jednotné platby na plochu v letech 2004 - 2009

Zdroj: SZIF, vlastní sestavení grafu

Na grafu č. 1 lze pozorovat, jakým způsobem rostly přímé platby na plochu. Dále je možné sledovat, že nárůst mezi roky 2004 a 2009 vykazoval lineární trend, který vyjadřuje rovnice trendu

$$y = 358,79 x + 1416,41. \quad (3)$$

Hodnota těsnosti závislosti je 98 %.

4.2 Národní doplňkové platby

Od roku 2004 byla možnost přímé platby postupně navyšovat o národní doplňkové platby Top-Up, a to o 30 % unijní sazby, platné k 30.4.2004.

V tabulce č. 4 a 5 jsou uvedeny jednotlivé druhy plateb Top-Up a výše jejich sazeb. Pro lepší přehled o vývoji jednotlivých plateb byly vytvořeny dvě tabulky.

Tabulka č. 4: Sazby národních doplňkových plateb Top-Up v letech 2005 - 2007

	Jednotka	2005	2006	2007
Chmel	Kč/ha	6 387,50	6 302,80	6 430,00
Len na vlákno	Kč/ha	5 029,30	4 321,10	3 843,40
Některé plodiny na orné půdě	Kč/ha	2 314,90	2 240,40	1 755,10
Brambory na výrobu škrobu	Kč/t	2 960,00	2 765,50	2 636,40
Přežvýkavci (chov skotu, ovcí a koz)	Kč/VDJ	2 006,60	2 581,60	2 548,90

Zdroj: SZIF

V tabulce č. 4 lze pozorovat výši národních doplňkových plateb Top-Up v letech 2005 až 2007. Nejvíce podporovanými platbami byly za uvedené období doplňkové platby na chmel, které činily v roce 2007 již 6 430 Kč /ha a na len na vlákno, které v roce 2007 dosáhly 3 843,4 Kč/ha.

Tabulka č. 5: Sazby národních doplňkových plateb Top-Up v letech 2008-2009

	Jednotka	2008	2009
Zemědělská půda	Kč/ha	1 341,40	1 184,00
Len na vlákno	Kč/ha	1 631,20	1 664,50
Pěstování chmele (coupling)	Kč/ha	2 959,20	3 019,60
Chmel (decoupling ¹)	Kč/ha	3 680,80	4 474,60
Přežvýkavci	Kč/VDJ	1 669,40	1 461,30
Krávy bez tržní produkce mléka	Kč/VDJ	2 939,70	3 280,40
Ovce/kozy	Kč/VDJ	1 344,80	1 362,10
Brambory na výrobu škrobu coupling	Kč/t	1 635,20	1 668,60
Brambory na výrobu škrobu decoupling	Kč/t	659,10	586,40

Zdroj: SZIF

Z tabulky č. 5 lze vysledovat, jaká byla výše národních doplňkových plateb na jednotlivé oblasti v letech 2008 a 2009. Nejvyšší platby byly poskytovány na chmel a pěstování chmele a také platby na chov krav bez tržní produkce mléka, ty v roce 2009 činily 3 280,40 Kč.

4.3 Oddělená platba za cukr

Výše podpory vypočtena na základě vztahu:

sazba na 1 t cukrové řepy (v Kč) x individuální dodávkové množství cukrové řepy.

Tabulka č. 6: Vývoj sazeb oddělené platby za cukr za období 2006 - 2009

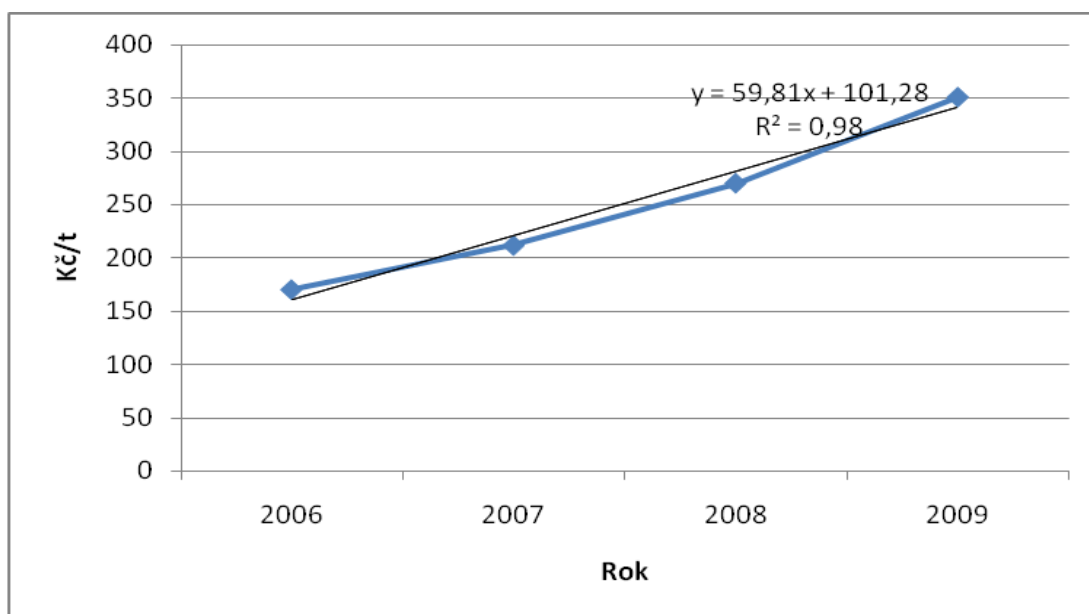
Sazba/rok	2006	2007	2008	2009
Sazba v Kč/t	170,61	211,92	270,10	350,59
Bazický index	100,00	124,21	158,31	205,49
Řetězový index	100,00	124,21	127,45	129,80

Zdroj: SZIF, vlastní výpočty

¹ odstranění vazby podpor na zemědělskou produkci

V tabulce č. 6 lze sledovat nárůst platby za cukr v letech 2006 -2009. Meziroční nárůst v roce 2007 činil 24,2 %, v roce 2008 dosáhl meziroční nárůst 27,5 % a v roce 2009 nárůst činil 29,8 %. Dále je z tabulky zřejmé, že nárůst mezi základním obdobím, rokem 2006 a posledním sledovaným rokem 2009 činil 105,5 %.

Graf č. 2: Vývoj oddělené platby za cukr

Zdroj: SZIF, vlastní sestavení grafu

Na grafu č. 2 lze sledovat vývoj oddělené platby za cukr, z grafů vyplývá, že tato platba má lineárně rostoucí trend. Tento trend je znázorněn rovnicí trendu $y = 59,81x + 101,28$. (4)

Těsnost závislosti je 98 %.

4.4 Méně příznivé oblasti (LFA)

Sazba na LFA je vypočtena dle vztahu: platby na 1 ha travních porostů (v EUR) x plocha travních porostů v ha. Žadatel obdrží platbu v českých korunách dle kurzu

uvedeného v 1. vydání úředního věstníku EU v kalendářním roce, za který se platba poskytuje. Pro rok 2007 činil tento kurz 27,525 Kč/EUR, pro rok 2008 26,364 Kč/EUR a pro rok 2009 26,825 Kč/EUR.

Tabulka č. 7: Sazby LFA v letech 2007 - 2009

Oblast	EUR/ha	Kč/ha		
		2007	2008	2009
H^A	157	4 321	4 139	4 212
H^B	134	3 688	3 533	3 595
O^A	117	3 220	3 085	3 139
O^B	94	2 587	2 478	2 522
S	114	3 138	3 005	3 058
S^X	91	2 505	2 399	2 441

Zdroj: SZIF, vlastní propočty

V tabulce č. 7 je možné pozorovat vývoj sazeb LFA na jednotlivé oblasti. Na horské oblasti typu A je stanovena částka ve výši 157 EUR/ha, na horské oblasti typu B je stanovena částka 134 EUR/ha. Na ostatní méně příznivé oblasti typu A činí sazba 117 EUR/ha, na ostatní LFA sazba činí 94 EUR/ha. Sazba na oblasti se specifickým omezením je stanovena na 114 EUR/ha a 91 EUR/ha. Celková výše platby v jednotlivých letech závisí na kurzu Kč/EUR.

4.5 Agroenvironmentální opatření

Agroenvironmentální opatření se vyplácejí jednak v rámci programu HRDP a jednak v rámci Programu rozvoje venkova. V tabulkách č. 7, 8 a 9 můžeme sledovat, v jaké výši jsou podpory na jednotlivá opatření vypláceny. Výše dotace v rámci HRDP

je stanovena na základě vztahu: výměra, na kterou je poskytována dotace x sazba stanovená pro příslušné AEO.

Stejným způsobem je vypočtena i sazba AEO v rámci Programu rozvoje venkova. Žadatel obdrží platbu v českých korunách dle kurzu uvedeného v 1. vydání úředního věstníku EU v kalendářním roce, za který se platba poskytuje. V roce 2009 činil tento kurz 26,825 Kč.

4.5.1 Porovnání vybraných titulů z podopatření HRDP a PRV

Tabulka č. 8: Podopatření Ekologické zemědělství

Titul	Sazba v Kč/ha	Sazba v €/ha	Sazba v Kč/ha
Travní porosty	1 100,00	71,00	1 904,60
Trvalé kultury	24 470,00	849,00	22 774,40
Orná půda	3 520,00	155,00	4 157,90
Speciální byliny a zelenina	11 050,00	564,00	15 129,30

Zdroj: SZIF, vlastní výpočty

V tabulce č. 8 lze sledovat sazby jednotlivých titulů v rámci podopatření ekologické zemědělství. Druhý sloupec tabulky znázorňuje výši sazeb v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova, třetí sloupec znázorňuje sazby v rámci Programu rozvoje venkova v EUR/ha. Ve čtvrtém sloupci je tato sazba převedena na Kč dle kurzu v roce 2009, který činil 26,825 Kč.

Tabulka č. 9: Podopatření Ošetřování travních porostů

Titul	Sazba Kč/ha	Sazba v €/ha	Sazba Kč/ha
Louky	1 920,00	75,00	2 011,90
Pastviny	2 890,00	112,00	3 004,40

Zdroj: SZIF, vlastní výpočty

V tabulce č. 9 je možné vysledovat sazby jednotlivých titulů v rámci podopatření ošetřování travních porostů. Ve druhém sloupci tabulky je znázorněna výše sazeb

v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova, ve třetím sloupci je pak znázorněna sazba v rámci Programu rozvoje venkova v EUR/ha. Ve čtvrtém sloupci je tato sazba převedena na Kč.

Tabulka č. 10: Podopatření Péče o krajinu

Titul	Sazba Kč/ha	Sazba v €/ha	Sazba Kč/ha
Zatrávňování orné půdy	7 265,00	270,00	7 242,80
Pěstování meziplodin	4 580,00	104,00	2 789,80
Biopásy	10 630,00	401,00	10 756,80

Zdroj: SZIF, vlastní propočty

V tabulce č. 10 je možné vysledovat sazby jednotlivých titulů v rámci podopatření ošetřování travních porostů. Ve druhém sloupci tabulky je znázorněna výše sazeb v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova, ve třetím sloupci je znázorněna sazba v rámci Programu rozvoje venkova v EUR/ha. Ve čtvrtém sloupci je tato sazba převedena na Kč. Z tabulek dále vyplývá, že sazba AEO je v rámci PRV vyšší u travních porostů, orné půdy, speciálních bylin a zeleniny, luk a pastvin a biopásů. Vyšší sazby v rámci HRDP vykazují trvalé kultury, zatrávňování orné půdy a pěstování meziplodin.

4.6 Struktura výdajů Evropské unie a České republiky na dotační systém

Tabulka č. 11: Shrnutí výdajů na jednotlivé podpory v mil. Kč v letech 2003-2005

Druh podpory	2003			2004			2005		
	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
Přímé platby	4 262	0	4 262	6 185	6 302	12 487	6 993	7 374	14 367
- SAPS	0	0	0	0	6 302	6 302	0	7 374	7 374
- národní doplňkové platby	0	0	0	5 345	0	5 345	6 906	0	6 906
- ostatní přímé platby	4 262	0	4 262	840	0	840	87	0	87
HRDP	2 642	0	2 642	807	3 226	4 033	1 162	4 631	5 793
- platby LFA	1 507	0	1 507	552	2 088	2 610	492	1 967	2 459
- AEO	1 135	0	1 135	285	1 138	1 423	670	2 664	3 334
OP a SAPARD	187	478	665	312	1 313	1 624	1 284	2 921	4 205
- SAPARD a OP - zemědělství, rybníkářství	69	220	289	89	463	552	862	1 584	2 446
- SAPARD a OP - potravní průmysl	118	258	376	134	407	542	103	264	367
- SAPARD (MMR) a OP - venkov	0	0	0	88	442	530	279	953	1 232
- OP - lesní hospodářství	0	0	0	0	0	0	34	98	132
- OP - MPO	0	0	0	0	0	0	6	22	28
Národní podpory rezortu MZe	6 761	0	6 761	4 706	0	4 706	4 254	0	4 254
- výdaje MZE	4 342	0	4 342	2 450	0	2 450	2 443	0	2 443
- podpory PGRLF	994	0	994	1 090	0	1 090	1 013	0	1 013
- pozemkové úřady	655	0	665	767	0	767	396	0	396
- výdaje ostatních institucí rezortu	760	0	760	339	0	339	402	0	402
Národní podpory ostatních rezortů	3 460	0	3 460	2 603	0	2 603	2 279	0	2 279
- MŽP, MPO, MD	278	0	278	254	0	254	325	0	325
- daňové a podobné úlevy	3 182	0	3 182	2 349	0	2 349	1 954	0	1 954
Organizace trhu (SOT)	4 106	0	4 106	2 197	303	2 500	339	1 064	1 403
- subvence vývozu	2 799	0	2 799	1 298	212	1 510	0	782	782
- ostatní výdaje v rámci SOT	1 307	0	1 307	899	91	990	339	282	621
Celkem	21 418	478	21 896	16 810	11 144	27 953	16 311	15 990	32 301

Zdroj: MZe, SZIF, vlastní propočty

V tabulce č. 11 lze pozorovat vývoj výdajů a jejich strukturu, tedy zda se jedná o výdaj EU nebo ČR na jednotlivé platby v letech 2003 – 2005. Dále lze sledovat, jak se výše jednotlivých plateb změnila po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004. Z tabulky je zřejmé, že v roce 2003 plynuly prostředky EU pouze na SAPARD, a to ve výši 478 mil. Kč. 97,8 % plynulo z prostředků ČR. Výdaje na národní podpory rezortu Ministerstva zemědělství a ostatních rezortů, které plynuly pouze z rozpočtu ČR, činily 47,7 % celkových výdajů ČR. Po vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004 se poměr výdajů do agrokompexu změnil. Celkové výdaje v roce 2004 byly z 60,1 % výdaji ČR a z 39,9 % výdaji EU. Nejvyšší položkou

výdajů EU i ČR se staly výdaje na přímé platby. Podíl na výdajích EU na platby SAPS za rok 2004 tvořil 56,6 %. Podíl výdajů ČR na národní doplňkové platby tvořil 31,8 %.

Výdaje

na národní podpory rezortu MZe a ostatních rezortů činily 43,5 % celkových výdajů ČR. V roce 2005 se poměr výdajů EU a ČR téměř vyrovnal. Výdaje EU v tomto roce činily 49,5 % a výdaje ČR 50,5 %, přičemž výdaje na platby SAPS tvořily 46,6 % výdajů EU a výdaje na platby Top-Up činily 42,3 %. Výdaje na národní podpory rezortu Ministerstva zemědělství a ostatních rezortů činily 40 % celkových výdajů ČR.

Tabulka č. 12: Shrnutí výdajů na jednotlivé podpory v mil. Kč v letech 2006-2008

Druh podpory	2006			2007			2008		
	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
Přímé platby	7 499	9 265	16 764	7 322	10 479	17 801	7 093	11 693	18 786
- SAPS	0	8 700	8 700	0	9 768	9 768	0	10 795	10 795
- oddělená platba za cukr	0	565	565	0	673	673	0	855	855
- oddělená platba za rajčata	0	0	0	0	0	0	0	1 033	10
- energetické plodiny	0	0	0	0	38	38	0	0	33
- národní doplňkové platby	7 409	0	7 409	7 230	0	7 230	6 998	0	6 998
- ostatní komoditní podpory (dotace MZe)	90	0	90	92	0	92	95	0	95
HRDP	1 330	5 319	6 649	776	3 107	3 883	622	2 486	3 108
- platby LFA a Natura 2000	579	2 314	2 893	19	76	95	0	1	1
- AEO	751	3 005	3 576	717	2 872	3 589	583	2 335	2 918
- ostatní opatření	-	-	-	40	159	199	38	150	188
OP Zemědělství 2004-2006	946	2 736	3 682	759	1 831	2 590	559	1 328	1 886
- zemědělství	470	1 097	1 567	652	1 575	2 227	508	1 201	1 708
- potravinářský průmysl	52	122	174	38	88	126	35	80	115
- lesní hospodářství	55	128	183	36	92	128	16	47	63
- rozvoj venkova	305	1 218	1 523	-	-	-	-	-	-
- rybářství	36	85	121	33	76	109	0	0	0
- ostatní	28	86	114	0	0	0	0	0	0
SAPARD celkem	26	95	121	0	0	0	0	0	0
PRV 2007-2013	0	0	0	437	2 181	2 618	1 062	4 240	5 301
- OSA I	0	0	0	0	0	0	157	626	783
- OSA II	0	0	0	437	2 181	2 618	814	3 251	4 065
Platby v rámci LFA a Natura 2000	0	0	0	437	2 181	2 618	538	2 150	2 688
- OSA III	0	0	0	0	0	0	91	362	453
- OSA IV	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OP Rybářství	0	0	0	0	0	0	52	156	208
Národní podpory rezortu MZE	5 387	0	5 387	4 914	0	4 914	4 951	0	4 951
- výdaje MZe	3 185	0	3 185	2 253	0	2 253	2 503	0	2 503
- podpory PGRLF	968	0	968	953	0	953	917	0	917
- pozemkové úřady	456	0	456	663	0	663	845	0	845
- výdaje ostatních institucí rezortu	778	0	778	745	0	745	686	0	686
Národní podpory ostatních rezortů	1 920	0	1 920	1 800	0	1 800	1 863	0	1 863
- MŽP, MPO, MD	194	0	194	156	0	156	246	0	246
- daňové a podobné úlevy	1 726	0	1 726	1 644	0	1 644	1 617	0	1 617
Organizace trhu (SOT)	117	1 165	1 282	85	797	882	73	518	591
- subvence vývozu	0	525	525	0	258	258	0	43	43
- ostatní výdaje v rámci SOT	117	640	757	85	539	624	73	475	546
Celkem	17 225	18 580	35 805	16 093	18 395	34 488	16 275	20 421	36 694

Zdroj: MZe, SZIF, vlastní propočty

V tabulce č. 12 lze sledovat, že v roce 2006 tvořily výdaje EU do agrárního komplexu již 52,6 % celkových výdajů. Podíl přímých plateb na celkových výdajích

tvořil 46,8 %, z toho 44,7 % výdajů ČR a 55,3 % výdajů EU. Výdaje na národní podpory rezortu MZE a ostatních rezortů činily 42,4 % celkových výdajů ČR. V roce 2007 výdaje EU činily 53,7 % z celkových výdajů do agrokompexu. Podíl přímých plateb na celkových výdajích tvořil 51,6 %. Výdaje na přímé platby byly tvořeny z 58,9 % výdaji EU a ze 41,1 % výdaji ČR. Výdaje na národní podpory rezortu MZe a ostatních rezortů činily 45 % celkových výdajů ČR. V roce 2008 byly výdaje do agrokompexu tvořeny z 55,7 % výdaji EU. Podíl přímých plateb na výdajích celkem tvořil 51,1 %, z toho 37,8 % výdajů ČR a 62,2 % výdajů EU. Výdaje na národní podpory rezortu MZe a ostatních rezortů činily 41,9 % celkových výdajů ČR.

Tabulka č. 13: Shrnutí výdajů do hlavních oblastí za období 2003 – 2005

Druh podpory	2003			2004			2005		
	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
Přímé platby	4 262	0	4 262	6 185	6 302	12 487	6 993	7 374	14 367
- bazický index v %	100,00	100,00	100,00	145,12	-	292,98	164,08	-	337,10
- řetězový index v %	100,00	100,00	100,00	145,12	-	292,98	113,06	117,01	115,06
HRDP	2 642	0	2 642	807	3 226	4 033	1 162	4 631	5 793
- bazický index v %	100,00	100,00	100,00	30,55	-	152,65	43,98	-	219,27
- řetězový index v %	100,00	100,00	100,00	30,55	-	152,65	143,99	143,55	143,64
OP a SAPARD	187	478	665	312	1 313	1 624	1 284	2 921	4 205
- bazický index v %	100,00	100,00	100,00	166,84	274,69	244,21	686,63	611,09	632,33
- řetězový index v %	100,00	100,00	100,00	166,84	274,69	244,21	411,54	222,47	258,93
Organizace trhu (SOT)	4 106	0	4 106	2 197	303	2 500	339	1 064	1 403
- bazický index v %	100,00	100,00	100,00	53,51	-	60,89	8,26	-	34,17
- řetězový index v %	100,00	100,00	100,00	53,51	-	60,89	15,43	351,16	56,12
Celkem	21 418	478	21 896	16 810	11 144	27 953	16 311	15 990	32 301
- bazický index v %	100,00	100,00	100,00	78,49	2 331,38	127,66	76,16	3 345,19	147,52
- řetězový index v %	100,00	100,00	100,00	78,49	2 331,38	127,66	97,03	143,49	115,55

Zdroj: MZe, SZIF, vlastní propočty

V tabulce č. 13 je možné sledovat vývoj výdajů do hlavních oblastí agrokompexu v letech 2003 - 2005. V roce 2004 činil meziroční nárůst celkových výdajů na přímé platby 193 %. Celkové výdaje na HRDP vzrostly o 52,7 %. Výdaje na OP a SAPARD se meziročně zvýšily o 144,2 %. Výdaje na společnou organizaci trhu však klesly o 39,1 %. Celkové výdaje v roce 2004 se zvýšily o 27,7 %. V roce 2005 činil nárůst celkových výdajů na přímé platby 15,1 %. Nárůst celkových výdajů

na HRDP se meziročně zvýšil o 43,6 %. Výdaje na OP a SAPARD vzrostly o 158,9 %. Výdaje na společnou organizaci trhu klesly o 43,9 %. Celkové výdaje v roce 2005 se zvýšily o 15,5 %.

Tabulka č. 14: Shrnutí výdajů do hlavních oblastí za období 2006 – 2008

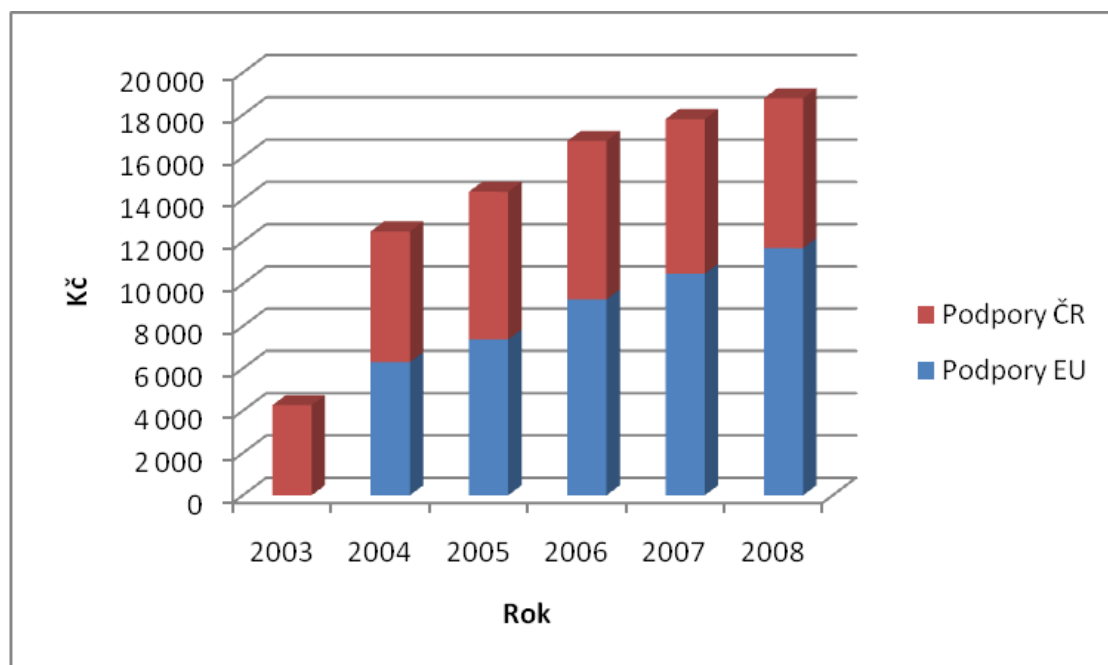
Druh podpory	2006			2007			2008		
	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
Přímé platby	7 499	9 265	16 764	7 322	10 479	17 801	7 093	11 693	18 786
- bazický index v %	175,95	-	393,34	171,80	-	417,67	166,42	-	440,78
- řetězový index v %	107,24	125,64	116,68	97,64	113,10	106,19	96,87	111,59	105,53
HRDP	1 330	5 319	6 649	776	3 107	3 883	622	2 486	3 108
- bazický index v %	50,34	-	251,67	29,37	-	146,97	23,54	-	117,64
- řetězový index v %	114,46	114,86	114,78	58,35	58,41	58,40	80,15	80,01	80,04
OP a SAPARD	972	2 831	3 803	759	1 831	2 590	559	1 328	1 886
- bazický index v %	519,79	592,26	571,88	405,88	383,05	389,47	298,93	277,82	283,61
- řetězový index v %	75,70	96,92	90,44	78,09	64,68	68,10	73,65	72,53	72,82
Organizace trhu (SOT)	117	1 165	1 282	85	797	882	73	518	591
- bazický index v %	2,85	-	31,22	2,07	-	21,48	1,78	-	14,39
- řetězový index v %	34,51	109,49	91,38	72,65	68,41	68,80	85,88	64,99	67,01
Celkem	17 225	18 580	35 805	16 093	18 395	34 488	16 275	20 421	36 694
- bazický index v %	80,42	3 887,03	163,52	75,14	3 848,33	157,51	75,99	4 272,18	167,58
- řetězový index v %	105,60	116,20	110,85	93,43	99,00	96,32	101,13	111,01	106,40

Zdroj: MZe, SZIF, vlastní propočty

V tabulce č. 14 lze sledovat vývoj výdajů do hlavních oblastí agrokomplexu v letech 2006 – 2008. V roce 2006 vzrostly celkové výdaje na přímé platby o 16,7 %. Celkové výdaje na HRDP se meziročně zvýšily o 14,8 %. Výdaje na OP a SAPARD meziročně klesly o 9,6 %. Výdaje na společnou organizaci trhu klesly o 8,6 %. Celkové výdaje do agrokomplexu meziročně vzrostly o 10,6 %. V roce 2007 vzrostly celkové výdaje na přímé platby o 6,2 %. Výdaje na HRDP klesly o 41,7 %. Celkové výdaje na OP a SAPARD klesly o 31,9 %. Celkové výdaje na společnou organizaci trhu klesly o 31,2 %. Celkové výdaje do agrokomplexu v roce 2007 klesly oproti roku 2006 o 3,7 %. V roce 2008 celkové výdaje na přímé platby vzrostly o 5,5 %. Výdaje na HRDP klesly o 20 %. Celkové výdaje na OP a SAPARD meziročně klesly o 27,2 %. Celkové výdaje do agrokomplexu se oproti roku 2007 zvýšily, a to o 6,4 %.

4.6.1 Struktura výdajů na přímé platby

Graf č. 3: Vývoj a struktura výdajů na přímé platby

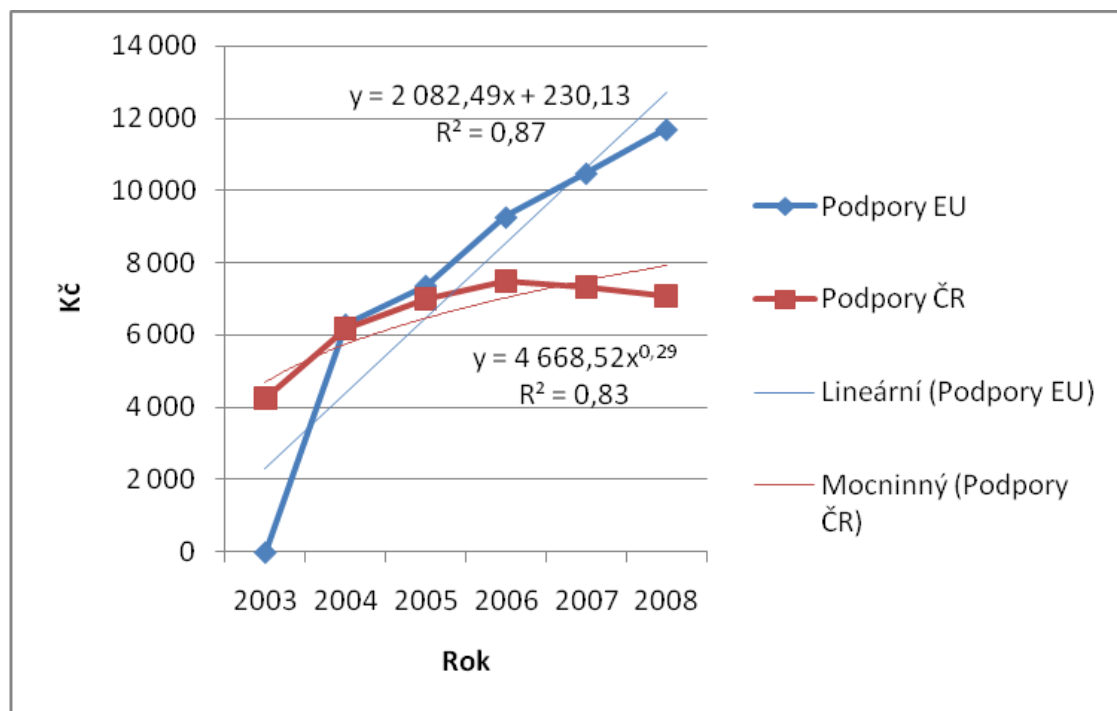

Zdroj: MZe, SZIF, vlastní sestavení grafu

Na grafu č. 3 je možné sledovat, jak se měnily výdaje České republiky a Evropské unie na přímé platby v letech 2003 až 2008. Zatímco v roce 2003, kdy ČR ještě nebyla členem EU, dosahovaly výdaje na přímé platby celkové výše 4 262 mil. Kč, tyto výdaje plynuly pouze z ČR, v roce 2004 již tyto výdaje plynuly z nejen z ČR, ale

i z EU, a to 49,5 % z ČR a 50,5 % z EU. Celkový objem výdajů na přímé platby činil 12 487 tis. Kč. V roce 2005 plynulo na přímé platby celkem 14 367 tis. Kč, toho 48,7 % z ČR a 51,3 % z EU. V roce 2006 byly výdaje na přímé platby tvořeny 44,7 % výdaji z rozpočtu ČR a 55,3 % z rozpočtu EU. Celkový objem výdajů na přímé platby činil v tomto roce 16 764 tis. Kč. V roce 2007 byly výdaje tvořeny ze 41,1 % výdaji ČR a z 58,9 % výdaji EU. Celkové výdaje na přímé platby činily 17 801 tis. Kč. V roce 2008 byly výdaje na přímé platby tvořeny z 37,8 % výdajů ČR a z 62,2 % výdajů EU.

Graf č. 4: Vývoj výdajů na přímé platby se spojnicí trendu

Zdroj: MZe, SZIF, vlastní sestavení grafu

Graf č. 4 ukazuje, jaký průběh mají výdaje na přímé platby. Na základě tohoto grafu je možné konstatovat, že vývoj výdajů na přímé platby má mocninný trend. Na grafu jsou dále znázorněny rovnice trendu. Trendová funkce podpor pocházejících ze zdrojů EU je znázorněna rovnicí

$$y = 2\,082,49x + 230,13 \quad (5)$$

Těsnost závislosti je 87 %.

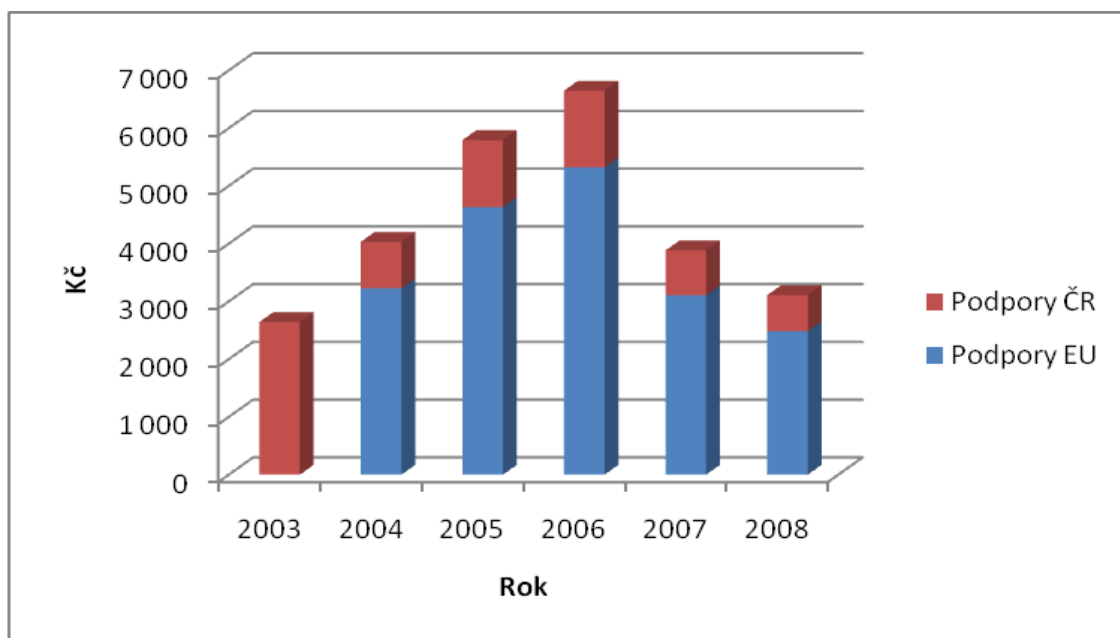
Trendová funkce podpor pocházejících ze zdrojů ČR má rovnici trendu

$$y = 4\,668,52x^{0,29} \quad (6)$$

Těsnost závislosti je 83 %.

4.6.2 Struktura výdajů na Horizontální plán rozvoje venkova

Graf č. 5: Vývoj a struktura výdajů na HRDP

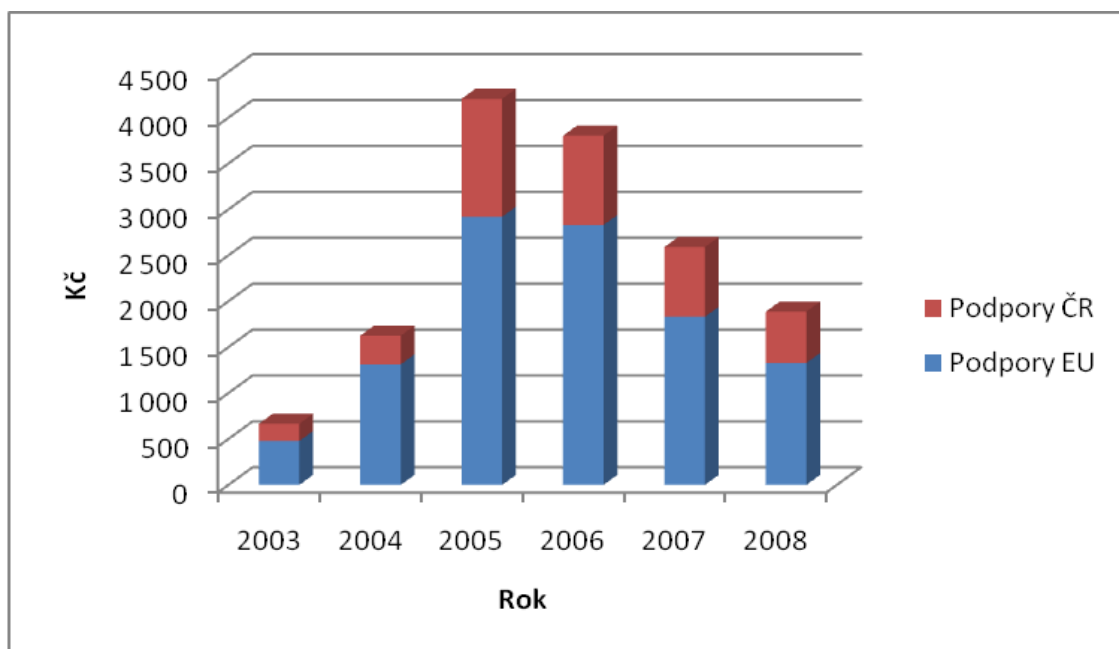

Zdroj: MZe, SZIF, vlastní sestavení grafu

Na grafu č. 5 lze pozorovat vývoj a strukturu výdajů na Horizontální plán rozvoje venkova v období 2003 - 2008. V roce 2003 plynuly výdaje na HRDP pouze ze zdrojů ČR. Výdaje na HRDP v tomto roce činily 2 642 mil. Kč. V roce 2004 dosahovaly 4 033 mil. Kč. V roce 2005 činily výdaje na HRDP 5 793 mil. Kč, v roce 2006 dosahovaly 6 649 mil Kč., v roce 2007 činily 3 883 mil Kč., a v roce 2008 dosáhly 3 108 mil Kč. V letech 2004 – 2008 byly výdaje na HRDP tvořeny z 80 % ze zdrojů EU a z důvodu podmíněnosti spolufinancování z 20 % ze zdrojů ČR.

4.6.3 Struktura výdajů na Operační program a SAPARD

Graf č. 6: Vývoj a struktura výdajů na OP a SAPARD

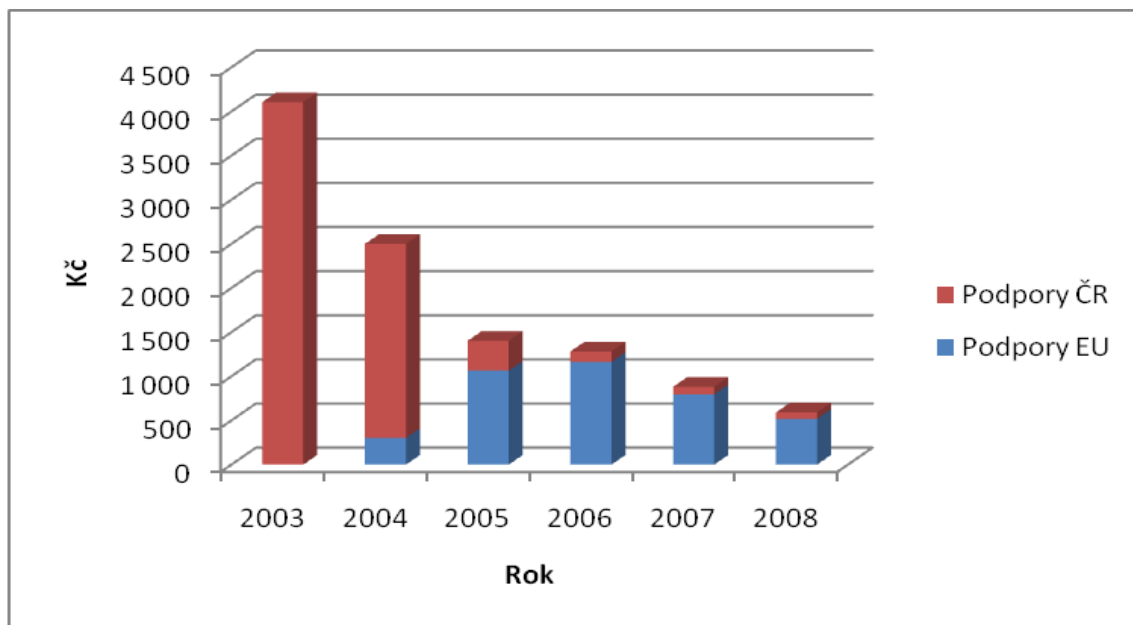

Zdroj: MZe, SZIF, vlastní sestavení grafu

Na grafu č. 6 lze sledovat strukturu a vývoj výdajů na OP a SAPARD. V roce 2003 výdaje na OP a SAPARD činily celkem 665 mil. Kč, z toho 28 % ze zdrojů ČR a 72 % ze zdrojů EU. V roce 2004 dosáhly celkové výdaje na OP a SAPARD 1 624 mil. Kč, přičemž 19 % výdajů pocházelo ze zdrojů ČR a 81 % ze zdrojů EU. V roce 2005 byly celkové výdaje na OP a SAPARD za sledované období nejvyšší, dosáhly částky 4 205 mil. Kč, přičemž 31 % se na výdajích podílela ČR a 69 % EU. V roce 2006 dosáhly výdaje 3 803 mil. Kč, z čehož 26 % výdajů plynulo ze zdrojů ČR a 74 % ze zdrojů EU. V roce 2007 výdaje na OP a SAPARD činily 2 590 mil. Kč, ze zdrojů ČR plynulo v tomto roce 29 % výdajů ČR a 71 % výdajů EU. V roce 2008 činily výdaje na OP a SAPARD 1 886 mil. Kč, 29 % výdajů pocházelo ze zdrojů ČR a 71 % ze zdrojů EU.

4.6.4 Struktura výdajů na společnou organizaci trhu

Graf č. 7: Vývoj a struktura výdajů na SOT

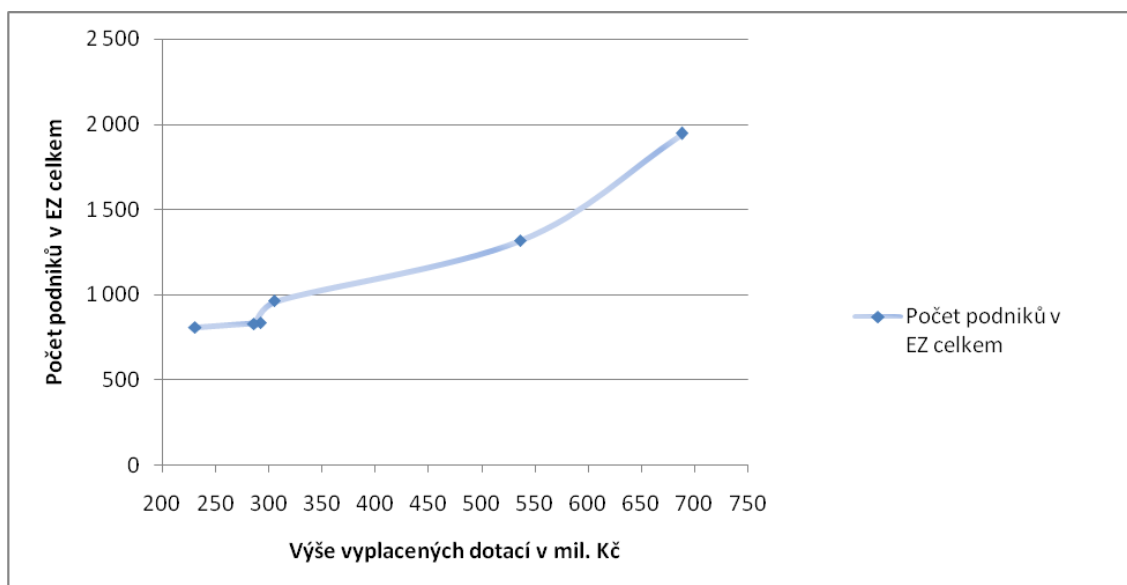

Zdroj: MZe, SZIF, vlastní sestavení grafu

Na grafu č. 7 lze sledovat vývoj výdajů na společnou organizaci trhu. V roce 2003 činily tyto výdaje 4 106 mil. Kč plynoucí pouze z ČR. V roce 2004 dosáhly výdaje na SOT 2 500 mil. Kč, 88 % těchto výdajů plynulo ze zdrojů ČR a 12 % ze zdrojů EU. V roce 2005 činily výdaje na SOT 1 403 mil. Kč, přičemž 24 % dosáhly výdaje ČR a 76 % výdaje EU. V roce 2006 činily výdaje na společnou organizaci trhu 1 282 mil. Kč, z toho 9 % výdajů plynulo ze zdrojů ČR a 91 % ze zdrojů EU. V roce 2007 dosáhly výdaje na SOT 882 mil. Kč, z toho 10 % plynulo z ČR a 90 % z EU. V roce 2008 činily výdaje na společnou organizaci trhu 591 mil. Kč, přičemž 12 % výdajů pocházelo ze zdrojů ČR a 88 % výdajů pocházelo ze zdrojů EU.

4.7 Vliv dotací do ekologického zemědělství na počet podniků

Graf č. 8: Vliv dotací do ekologického zemědělství na počet podniků v ekologickém zemědělství

Zdroj: MZe

Tabulka č. 15: Počet podniků v EZ a výše vyplacených dotací do EZ

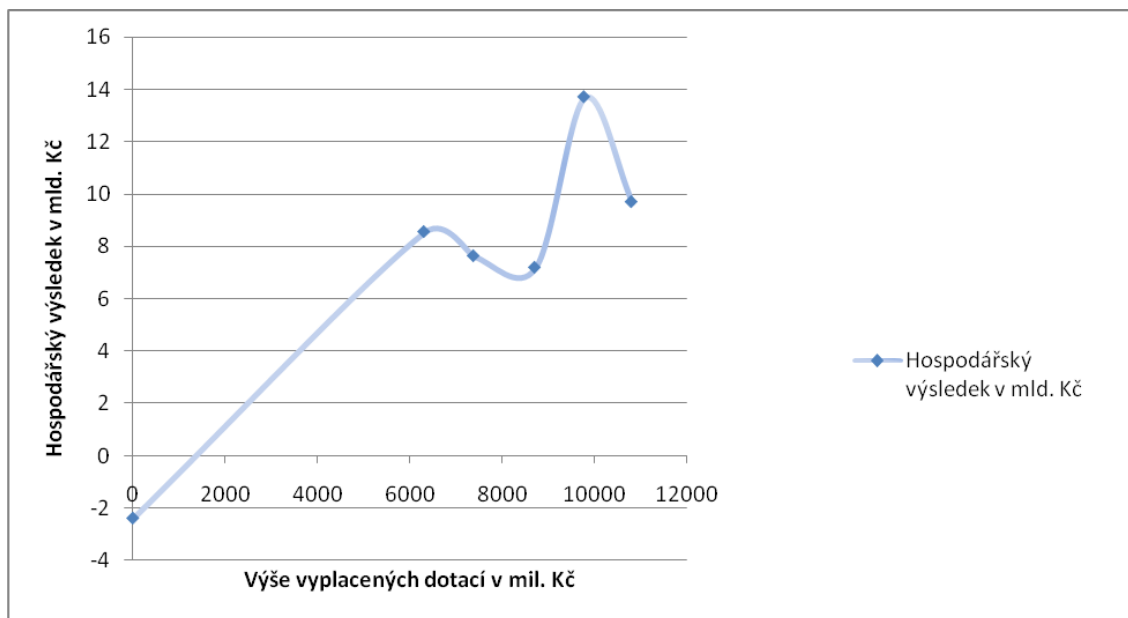
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet podniků v EZ celkem	810	836	829	963	1 318	1 946
Výše vyplacených dotací v mil.	231	292	286	305	536	688

Zdroj: MZe

Graf č. 8 ukazuje, jaký vliv mají dotace do ekologického zemědělství na počet podniků v ekologickém zemědělství. Zatímco v roce 2003 bylo do systému ekologického zemědělství zařazeno 810 podniků a celková suma dotací v tomto roce činila 231 mil. Kč, v roce 2008 počet podniků v ekologickém zemědělství činil 1 946 a výše dotací činila 688 mil. Kč. Tato skutečnost byla způsobena zvyšující se poptávkou po ekologických produktech. Zemědělci vnímali dotace do ekologického zemědělství jako jistotu v podnikání, o kterou nemohli přijít.

4.8 Vliv jednotné platby na plochu na hospodářský výsledek v zemědělství

Graf č. 9: Vliv jednotné platby na plochu na hospodářský výsledek v zemědělství

Zdroj: MZe

Tabulka č. 16: Hospodářský výsledek v zemědělství a výše vyplacené SAPS

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hospodářský výsledek	-2,36	8,56	7,64	7,2	13,7	9,7
Výše vyplacených plateb SAPS	0	6 302	7 374	8 700	9 768	10 795

Zdroj: MZe

Graf č. 9 ukazuje, jaký má vliv celkově vyplacená jednotná platba na plochu na hospodářský výsledek v zemědělství v období 2003 – 2008. V roce 2003, kdy nebyla jednotná platba na plochu vyplácena, hospodářský výsledek v zemědělství dosáhl pouze hodnoty -2,36 mld. Kč. V roce 2004, kdy již byla jednotná platba na plochu vyplácena, hospodářský výsledek dosahoval kladné hodnoty, a to 8,56 mld. Kč. Od roku 2004 je možné sledovat, že hospodářský výsledek v zemědělství vykazoval zisk. Výraznější výkyv hospodářského výsledku je možné sledovat v roce 2007, kdy dosáhl zisku ve výši 13,7 mld. Kč.

5. Závěr

Na základě provedené analýzy dotační politiky v zemědělství v České republice v letech 2003 – 2008 bylo zjištěno, v jaké výši byly čerpány finanční prostředky na jednotlivé dotační tituly do zemědělství ze zdrojů Evropské unie a v jaké výši z národních zdrojů.

V roce 2003 plynuly prostředky Evropské unie pouze na Operační program a na Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova SAPARD, a to ve výši 478 mil. Kč, což představovalo 2,2 % celkových výdajů za uvedený rok. Z prostředků ČR plynulo 97,8 % výdajů. Celkové výdaje ČR činily v roce 2003 21 418 mil. Kč. V tomto roce vykázal hospodářský výsledek v zemědělství ztrátu ve výši – 2,36 mld. Kč.

Po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 se poměr výdajů do agrokomplexu změnil. Celkové výdaje v roce 2004 byly tvořeny z 60,1 % výdaji ČR a z 39,9 % výdaji EU. Podíl na výdajích EU na jednotné platby na plochu za rok 2004 tvořil 56,6 %. Podíl výdajů ČR na národní doplňkové platby tvořil 31,8 %. Celkové výdaje České republiky v roce 2004 činily 16 810 mil. Kč a celkové výdaje EU činily 11 144 mil. Kč. Změnila se i hodnota hospodářského výsledku, která před vstupem do EU vykazovala ztrátu, nyní činila 8,56 mld. Kč.

V roce 2005 se poměr výdajů EU a ČR téměř vyrovnal. Výdaje EU v tomto roce činily 49,5 % a výdaje ČR 50,5 %, přičemž výdaje na platby SAPS tvořily 46,6 % výdajů EU a výdaje na platby Top-Up činily 42,3 %. Celkem plynulo v uvedeném roce do agrokomplexu 16 311 mil. Kč výdajů pocházejících z národních zdrojů a 15 990 mil. Kč pocházejících z unijních zdrojů. Hospodářský výsledek vykazoval zisk ve výši 7,64 mld. Kč.

V roce 2006 tvořily výdaje EU do agrárního komplexu již 52,6 % celkových výdajů. Podíl přímých plateb na celkových výdajích tvořil 46,8 %, z toho 44,7 % výdajů ČR a 55,3 % výdajů EU. Celková suma výdajů pocházejících z národních zdrojů činila

v uvedeném roce 17 225 mil. Kč a ze zdrojů EU 18 580 mil. Kč. Hospodářský výsledek činil 7,2 mld. Kč.

V roce 2007 výdaje EU činily 53,7 % z celkových výdajů do agrokompexu. Podíl přímých plateb na celkových výdajích tvořil 51,6 %. Výdaje na přímé platby byly tvořeny z 58,9 % výdaji EU a ze 41,1 % výdaji ČR. Celkem plynulo do agrokompexu 16 093 mil. Kč ze zdrojů ČR a 18 395 mil. Kč ze zdrojů Evropské unie. Hospodářský výsledek v zemědělství vykazoval zisk 13,7 mld. Kč.

V roce 2008 byly výdaje do agrokompexu tvořeny z 55,7 % výdaji EU. Podíl přímých plateb na výdajích celkem tvořil 51,1 %, z toho 37,8 % výdajů ČR a 62,2 % výdajů EU. Celkové výdaje ČR dosahovaly 16 275 mil. Kč. Celkové výdaje Evropské unie činily 20 421 mil. Kč. Hospodářský výsledek v uvedeném roce činil 9,7 mld. Kč.

Následně byl sledován vývoj počtu ekologicky hospodařících podniků a vývoj vyplacených dotací do ekologického zemědělství. Bylo zjištěno, že s rostoucím výší dotací do ekologického zemědělství, roste i počet podniků v ekologickém zemědělství.

Dále byl sledován vliv celkového objemu přímých plateb pocházejících jak ze zdrojů EU, tak ze zdrojů ČR na hospodářský výsledek v zemědělství v ČR. V roce 2003, kdy nedocházelo k vyplácení jednotné platby na plochu, byl hospodářský výsledek záporný. Od roku 2004 již hospodářský výsledek i v důsledku vyplácení přímých plateb, vykazoval kladné hodnoty.

V budoucnu by mělo v oblasti dotační politiky v České republice dojít k celkovému zefektivnění vynakládání finančních prostředků a k posilování konkurenceschopnosti zemědělství.

6. Použitá literatura

Tištěné zdroje:

- 1 FOLTÝN, I. a kol. *Dopady agrární politiky na vybrané zemědělské komodity před a po vstupu ČR do EU*. Praha: Ústav zemědělské ekonomiky a informací 2008, ISBN 978-80-86671-57-4
- 2 HRABÁNKOVÁ, M. et al.: *Structural Policy and Rural Development in the EU*. České Budějovice: University of South Bohemia 2006, ISBN: 80-7040-920-7
- 3 CHVOJKOVÁ, A. - KVĚTOŇ, V. a kol. *Finanční prostředky fondů EU v období 2007-2013*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s. 2007, ISBN: 978-80-86684-43-7
- 4 PECL, P. a kol. *Financování rozvoje venkova*. Praha: Centrum pro komunitární práci 2008, ISBN:978-80-86902-62-3
- 5 PĚLUCHA, M. a kol. *Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s. 2006, ISBN: 80-86684-42-3
- 6 ŠTOLBOVÁ, M. a kol. *Problematika méně příznivých oblastí*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 2007, ISBN: 978-80-86671-47-5
- 7 MZE ČR *Evropský fond pro rozvoj venkova, sborník přednášek k nejvýznamnějšímu fondu pro roky 2007-2013*. Praha: MZE 2005
- 8 MZE ČR *Koncepce agrární politiky ČR pro období po vstupu do EU (2004-2013)*. Praha: MZE ČR 2004, ISBN: 80-7084-350-0
- 9 MZE ČR *Operační program rozvoje venkova a multifunkční zemědělství*. Praha: MZE 2004
- 10 MZE ČR *Souhrnná zpráva 2008*. Praha: MZE ČR 2009, ISBN: 978-80-7084-857-9

- 11 MZE ČR *Výroční hodnotící zpráva o programu Horizontální plán rozvoje venkova ČR za rok 2008*. Praha: MZE ČR 2009, ISBN: 978-80-7084-854-8
- 12 MŽP, AOPK ČR, MZE *Agroenvironmentální opatření České republiky 2007-2013*. Praha: MŽP, AOPK ČR, MZE 2007
- 13 Zemědělský svaz České republiky *Celostátní seminář k Programu rozvoje venkova a reformě SZP EU, vlivu reformy veřejných financí na rozpočtovou kapitulu Mze a k vypořádání majetkových podílů z transformace družstev*. Žďár nad Sázavou: 2007

Elektronické zdroje:

- 14 *Dotace v rámci společné organizace trhu (Dotace, eAgri)* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/dotace-v-ramci-sot/>
- 15 *Energetické plodiny (Dotace, eAgri)* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/energeticke-plodiny/>
- 16 *Národní doplňkové platby (Dotace, eAgri)* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/prime-platby/narodni-doplňkove-platby/>
- 17 *Národní dotace (Dotace, eAgri)* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/narodni-dotace/>
- 18 *Oddělená platba za cukr (Dotace, eAgri)* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/prime-platby/oddelenaplata-za-cukr/>
- 19 *Oddělená platba za rajčata (Dotace, eAgri)* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/prime-platby/oddelenaplata-za-rajcata/>

- 20 *Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond: Aktuální sazby podpor* [online].
[cit. 2010-03-30]. Dostupné z http://www.pgrlf.cz/sazby/sazby_podpor.php
- 21 *Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond: Náplň činnosti* [online].
[cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://www.pgrlf.cz/pgrlf/cinnost.php>
- 22 *Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond: Program podpora nákupu půdy* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z:
http://www.pgrlf.cz/nakup_pudy/nakupud_prog.php
- 23 *Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond: Program Zemědělec* [online].
[cit. 2010-03-30]. Dostupné z:
http://www.pgrlf.cz/zemedelec/prg_zemedelec.php
- 24 *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013* [online].
[cit. 2009-12-15]. Dostupné z:
<http://www.mze.cz/UserFiles/File/EAFRD/PRV%20zmny%20listopad2008.pdf>
- 25 *Příručka pro žadatele 2009* [online]. [cit. 2010-03-18]. Dostupné z:
http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsaps%2F03%2F1207727195562.pdf
- 26 *SAPARD (Dotace, eAgri)* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/eagri/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/sapard/>
- 27 *SZIF.CZ - Co je SZIF* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z
<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/o-nas/co-je-szif>
- 28 *Zelená zpráva 2005 (Zemědělství eAgri)* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/eagri/zemedelstvi/publikace-a-dokumenty/zelene-zpravy/zelena-zprava-2005.html>
- 29 *Zemědělství 2008 (Zemědělství eAgri)* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/eagri/zemedelstvi/publikace-a-dokumenty/publikace-zemedelstvi/zemedelstvi-2008.html>

7. Přílohy

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Zastoupení LFA od roku 2007

Tabulka č. 2: Koefficient přepočtu na velké dobytčí jednotky

Tabulka č. 3: Sazby jednotné platby na plochu v období 2004 - 2009

Tabulka č. 4: Sazby národních doplňkových plateb Top-Up v letech 2005 - 2007

Tabulka č. 5: Sazby národních doplňkových plateb Top-Up v letech 2008-2009

Tabulka č. 6: Vývoj sazeb oddělené platby za cukr za období 2006 – 2009

Tabulka č. 7: Sazby LFA v letech 2007 - 2009

Tabulka č. 8: Podopatření Ekologické zemědělství

Tabulka č. 9: Podopatření Ošetřování travních porostů

Tabulka č. 10: Podopatření Péče o krajinu

Tabulka č. 11: Shrnutí výdajů na jednotlivé podpory v mil. Kč v letech 2003-2005

Tabulka č. 12: Shrnutí výdajů na jednotlivé podpory v mil. Kč v letech 2006-2008

Tabulka č. 13: Shrnutí výdajů do hlavních oblastí za období 2003 – 2005

Tabulka č. 14: Shrnutí výdajů do hlavních oblastí za období 2006– 2008

Tabulka č. 15: Počet podniků v EZ a výše vyplacených dotací do EZ

Tabulka č. 16: Hospodářský výsledek v zemědělství a výše vyplacené SAPS

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj sazeb jednotné platby na plochu v letech 2004 - 2009

Graf č. 2: Vývoj oddělené platby za cukr

Graf č. 3: Vývoj a struktura výdajů na přímé platby

Graf č. 4: Vývoj výdajů na přímé platby se spojnicí trendu

Graf č. 5: Vývoj a struktura výdajů na HRDP

Graf č. 6: Vývoj a struktura výdajů na OP a SAPARD

Graf č. 7: Vývoj a struktura výdajů na SOT

Graf č. 8: Vliv dotací do ekologického zemědělství na počet podniků v ekologickém zemědělství

Graf č. 9: Vliv jednotné platby na plochu na hospodářský výsledek v zemědělství

Seznam příloh

Příloha č. 1: Základní makroekonomické ukazatele za roky 2004 - 2008

Příloha č. 2: Podnikatelská struktura v zemědělství (k 31.12.2008)

Příloha č. 3: Vývoj CZV, cen vstupů do zemědělství a inflace v letech 2000 – 2008

Příloha č. 4: Vývoj hospodářského výsledku, produkce a podpor v letech 2003 - 2008

Příloha č. 1: Základní makroekonomické ukazatele za roky 2004 - 2008

Ukazatel/rok	2004	2005	2006	2007	2008
HDP – běžné ceny (mld. Kč)	2 814,8	2 983,9	3 222,4	3 535,5	3 689,0
HDP běžné ceny na 1 obyvatele (Kč/ 1 obyvatele)	275 770	291 561	313 868	342 494	353701
Obecná míra nezaměstnanosti (%)	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4
Dovoz celkem (mil. Kč, běžné ceny)	1 749 095	1 829 962	2 099 604	2 387 395	2 396 606
Vývoz celkem (mil. Kč, běžné ceny)	1 722 657	1 868 586	2 143 998	2 472 350	2 465 400
Průměrná hrubá mzda (Kč/měsíc)	18 041	18 985	20 211	21 692	23 542
Míra inflace (%)²	2,8	1,9	2,5	2,8	6,3

Zdroj: MZe

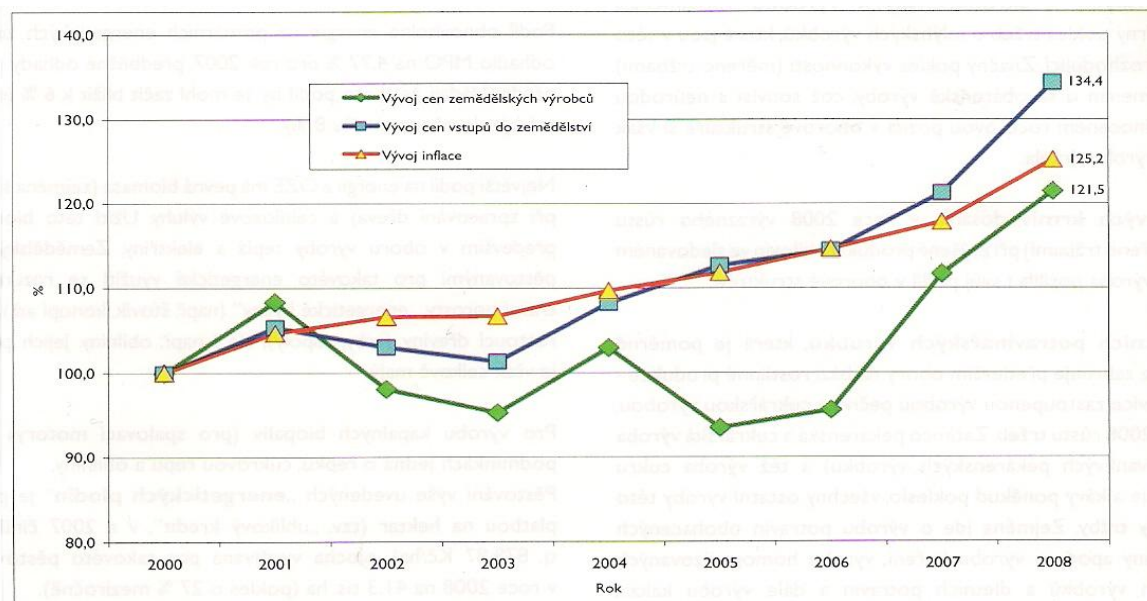
Příloha č. 2: Podnikatelská struktura v zemědělství (k 31.12.2008)

Právní forma	Počet podniků	Obhospodařovaná zemědělská půda		Průměrná výměra na podnik ha z.p.
		ha	%	
Fyzické osoby celkem	41 440	1 064 621	29,9	25,7
z toho SHR	28 968	1 005 552	28,2	34,7
Právnícké osoby celkem	3 393	2 497 000	70,1	735,9
Z toho – obchodní společnosti	2 609	1 635 963	45,9	627,0
Z toho - s.r.o.	1 920	811 375	22,8	422,6
- a.s.	646	810 778	22,8	1255,1
Družstva	588	831 313	23,3	1413,8
Ostatní	196	29 723	0,9	151,6
Celkem	44 833	3 561 621	100,0	79,4

Zdroj: MZE ČR *Výroční hodnotící zpráva o programu Horizontální plán rozvoje venkova ČR za rok 2008*. Praha: MZE ČR 2009, ISBN: 978-80-7084-854-8

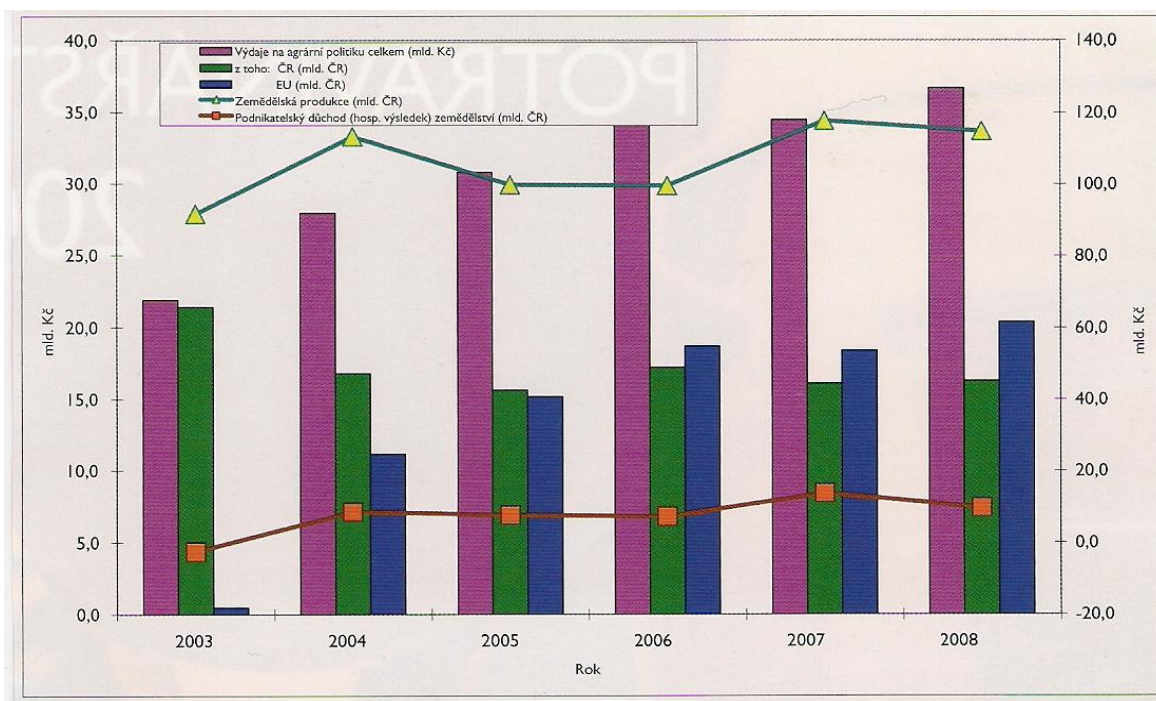
² Míra inflace je měřena pomocí přírůstku indexu spotřebitelských cen

Příloha č. 3: Vývoj CZV, cen vstupů do zemědělství a inflace v letech 2000 – 2008

Zdroj: MZE ČR *Souhrnná zpráva 2008*. Praha: MZE ČR 2009, ISBN: 978-80-7084-857-9

Příloha č. 4: Vývoj hospodářského výsledku, produkce a podpor v letech 2003 - 2008

Zdroj: MZE ČR *Souhrnná zpráva 2008*. Praha: MZE ČR 2009, ISBN: 978-80-7084-857-9